

Inkoop- en aanbestedingsbeleid

'Doelmatig inkopen binnen de kaders van de rechtmatigheid'

Inhoudsopgave

1. Inleiding

1.1 Definities

2. Gemeentelijke doelstellingen

2.1 Inkoopdoelstellingen

2.2 Aanverwante organisatiedoelstellingen

3. Juridische uitgangspunten

3.1 Algemeen juridisch kader

3.2 Algemene beginselen bij Inkopen

3.3 Uniforme documenten

3.4 Mandaat en volmacht

3.5 Afwijkingsbevoegdheid

3.6 Klachtenregeling

4. Ethische en ideële uitgangspunten

4.1 Integriteit

4.2 Maatschappelijk verantwoord Inkopen

5. Economische uitgangspunten

5.1 Product-, Markt- en Contractanalyse

5.2 Onafhankelijkheid en keuze voor de ondernemersrelatie

5.3 Lokale economie en MKB

5.4 Grensoverschrijdend belang

5.5 Innovatie

5.6 Samenwerkingsverbanden

5.7 Bepalen van de inkoopprocedure

5.8 Eerlijke mededinging en commerciële belangen

6. Organisatorische uitgangspunten

6.1 Inkoop en Contractmanagement

6.2 Verantwoordelijkheden

6.3 Strategieformulier en verplichte dossiervorming

Bijlage(n)

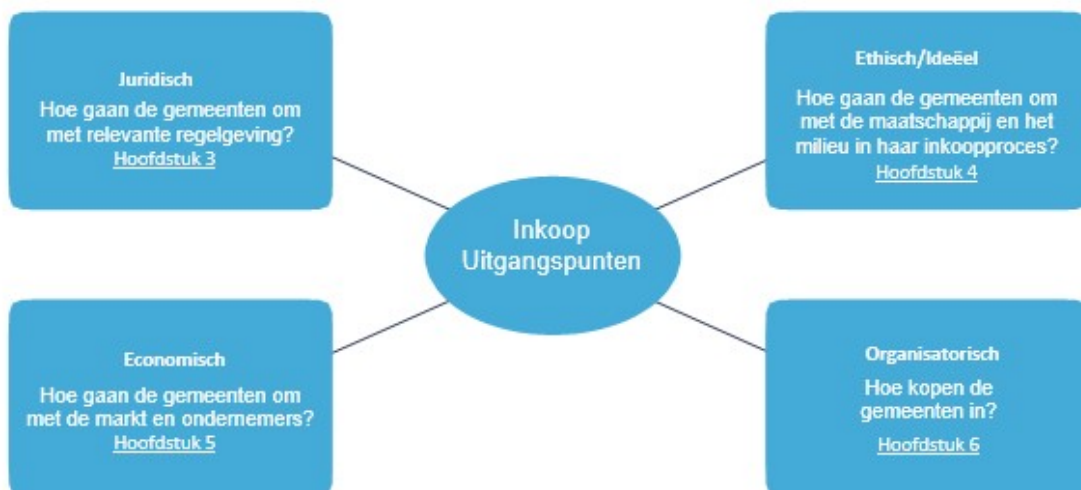
1. Inleiding

Voor u ligt het inkoop- en aanbestedingsbeleid van de ambtelijke samenwerkingsorganisatie MijngemeenteDichtbij (hierna ook 'het Openbaar Lichaam'). Het Openbaar Lichaam besteedt continu aandacht aan (verdere) professionalisering van de inkoop- en aanbestedingspraktijk in het licht van doelmatigheid, rechtmatigheid en integriteit.

In dit inkoopbeleid wordt het inkoopproces inzichtelijk en transparant gemaakt door de doelstellingen, uitgangspunten en kaders te schetsen waarbinnen inkopen in het Openbaar Lichaam plaatsvindt. Het Openbaar Lichaam streeft daarbij een aantal centrale doelstellingen na (zie verder hoofdstuk 2).

Aangezien inkopen plaatsvindt in een dynamische omgeving, dient het Openbaar Lichaam continu bezig te zijn met het doorvoeren van verbeteringen in de inkoopprocessen. De doelstellingen van het Openbaar Lichaam zijn hierbij leidend. Dit inkoop en aanbestedingsbeleid sluit zoveel mogelijk aan op het algemene beleid en de beschreven visie en missie van het Openbaar Lichaam.

Daarnaast gaat het Openbaar Lichaam bij het inkopen van werken, leveringen of diensten uit van de volgende uitgangspunten:

Bij elke inkoop die vanuit het Openbaar Lichaam wordt gerealiseerd vormen bovengenoemde uitgangspunten de gezamenlijk basis voor de doelstellingen van de inkoopprocedure. Hiermee heeft het Openbaar Lichaam oog voor secundaire doelstellingen die we met onze inkoop proberen te realiseren.

1.1 Definities

In dit Inkoop- en aanbestedingsbeleid wordt verstaan onder:

Contractant: De in de overeenkomst genoemde wederpartij van het Openbaar Lichaam.

Diensten: Diensten als bedoeld in artikel 1.1 Aanbestedingswet.

Openbaar Lichaam: Samenwerkingsorganisatie MijnGemeenteDichtbij, zetelend Markt 1 te Boxtel.

Inkopen: (Rechts)handelingen van het Openbaar Lichaam gericht op de verwerving van Werken, Leveringen of Diensten en die een of meerdere facturen van een Ondernemer met betrekking tot bedoelde Werken, Leveringen of Diensten tot gevolg hebben.

Leveringen: Leveringen als bedoeld in artikel 1.1 Aanbestedingswet.

Offerte: Een aanbod in de zin van het Burgerlijk Wetboek.

Offerteaanvraag: Een enkelvoudige of meervoudige aanvraag van het Openbaar Lichaam voor te verrichten prestaties of een (Europese) aanbesteding conform de Aanbestedingswet en de Europese aanbestedingsrichtlijnen.

Ondernemer: Een 'aannemer', een 'leverancier' of een 'dienstverlener'.

Werken: Werken als bedoeld in artikel 1.1 Aanbestedingswet.

UAV: Vigerende Uniforme Administratieve Voorwaarden voor de uitvoering van werken en van technische installatiewerken.

UAV-GC: Vigerende Uniforme Administratieve Voorwaarden voor de uitvoering van werken en van technische installatiewerken voor Geïntegreerde Contractvormen.

GIBIT: Vigerende Gemeentelijke Inkoopvoorwaarden bij IT (VNG Realisatie).

DNR: De Nieuwe Regeling (DNR) bevat de algemene branchevoorwaarden van de Bond van Nederlandse Architecten (BNA) en de Brancheorganisatie van advies, management, en ingenieursbureaus (ONRI).

2. Gemeentelijke doelstellingen

Het Openbaar Lichaam wil met dit inkoop- en aanbestedingsbeleid haar ambities concretiseren en de volgende doelstellingen realiseren.

2.1 Inkoopdoelstellingen

A Rechtmatig en doelmatig inkopen zodat gemeenschapsgelden op controleerbare en verantwoorde wijze worden aangewend en besteed.

Het Openbaar Lichaam leeft daartoe bestaande wet- en regelgeving en de bepalingen van haar Inkoop- en aanbestedingsbeleid na. Daarnaast koopt het Openbaar Lichaam efficiënt en effectief in. De inspanningen en uitgaven moeten daadwerkelijk bijdragen aan de realisatie van het beoogde doel. De kosten staan in redelijke verhouding tot de opbrengsten en het beheersen en verlagen van de middelen van het Openbaar Lichaam staan centraal. Het Openbaar Lichaam houdt daarbij in het oog dat er voldoende toegang is voor ondernemers tot gemeentelijke opdrachten.

B Een integere, betrouwbare, zakelijke en professionele inkoper en opdrachtgever zijn.

Professionaliteit houdt in dat op bewuste en zakelijke wijze wordt omgegaan met Inkopen. Continu wordt geïnvesteerd in inhoud-

C Het creëren van de meest maatschappelijke waarde voor de publieke middelen.

D Maatschappelijk Verantwoord inkopen en daarmee bijdragen aan de realisatie van de maatschappelijke doelstellingen van het Openbaar Lichaam.

E Een continue positieve bijdrage leveren aan het goed presteren van het Openbaar Lichaam.

F Administratieve lastenverlichting voor zowel het Openbaar Lichaam als voor ondernemers.

G Het Openbaar Lichaam geeft voorrang aan (Quasi) inbesteden boven inkopen.

lijke kennis over de in te kopen werken, leveringen en diensten, de marktomstandigheden en de relevante wet- en regelgeving. Het streven naar professioneel opdrachtgeverschap komt tot uitdrukking in een betrokkenheid bij de inkoopambitie, slagvaardige besluitvorming, adequaat risicomanagement, vertrouwen in de contractant en in wederzijds respect tussen het Openbaar Lichaam en de contractant. Het Openbaar Lichaam spant zich in om alle inlichtingen en gegevens te verstrekken aan de ondernemer voor zover die nodig zijn in het kader van het inkoopproces.

Bij inkopen kan het Openbaar Lichaam ook interne en andere gemeentelijke en maatschappelijke kosten betrekken in haar afweging. Ook de kwaliteit van de in te kopen werken, leveringen en diensten speelt een belangrijke rol.

Het Openbaar Lichaam heeft een grote rol bij de aanpak van belangrijke maatschappelijke en sociale vraagstukken. Het Openbaar Lichaam wil bij de Inkopen waar mogelijk een bijdrage leveren aan het oplossen daarvan.

Inkopen heeft een belangrijke invloed op het gehele prestatieniveau van het Openbaar Lichaam en draagt daar direct en voortdurend aan bij. De concrete doelstellingen van inkopen zijn daarbij steeds rechtstreeks afgeleid van de gemeentelijke doelstellingen.

Zowel het Openbaar Lichaam als ondernemers verrichten vele administratieve handelingen tijdens het inkoopproces. Het Openbaar Lichaam verlicht deze lasten door bijvoorbeeld proportionele eisen en criteria te stellen en door een efficiënt inkoopproces uit te voeren. Concreet kan het Openbaar Lichaam hiertoe digitaal inkopen (en aanbesteden). Het Openbaar Lichaam maakt, waar mogelijk, gebruik van de Uniform Europees Aanbestedingsdocument.

Het Openbaar Lichaam participeert in diverse gemeenschappelijke regelingen, zoals bijv. WSD Boxtel, ODBN en stichting Bizob. Daarmee hebben zij er een financieel en economisch belang bij dat deze organen voldoende werk hebben.

Voorafgaand aan iedere aanbesteding wordt onderzocht of de opdracht kan worden (quasi)-inbesteed bij één van de gemeenschappelijke regelingen waarin het Openbaar Lichaam participeert. Daarbij moet aan de volgende voorwaarden worden voldaan:

- Het uitvoerend orgaan behoort tot de eigen rechtspersoon of is een zelfstandig rechtspersoon waarbij voldaan wordt aan de voorwaarden van art. 2.24a Aw (toezichts-, activiteiten- en kapitaalscriterium);
- Er wordt geen concessie gedaan aan de kwaliteit van de te leveren diensten of producten;
- De overeen te komen voorwaarden moeten marktconform en proportioneel zijn;
- De aanbidding wordt getoetst aan, uit een marktanalyse, beschikbare kengetallen;
- Van de toetsing van de aanbidding, door een in- of externe deskundige, wordt een schriftelijk verslag vastgelegd;
- Door de aanbidding van het orgaan op de elementen, materiaalkosten, loonkosten, machinekosten, reiskosten, overheadkosten en dergelijke te toetsen aan de eigen (voor opgestelde) begroting.

2.2 Aanverwante organisatiedoelstellingen

Naast het aansluiten op het algemeen beleid van het Openbaar Lichaam en de specifieke inkoopdoelstellingen, zoals benoemd in § 2.1, wil het Openbaar Lichaam met dit beleid ook uitvoering en invulling geven aan organisatiedoelstellingen op andere beleidsterreinen. In het bijzonder benadrukt het Openbaar Lichaam de volgende aandachtsvelden, waaraan ook in het kader van professionalisering de komende jaren extra aandacht wordt besteed.

a Contractmanagement

Met de uitvoering van de inkopen streeft het Openbaar Lichaam ook naar invulling van haar doelstellingen op het gebied van contractmanagement. Te denken valt hierbij aan: uniformering van contractvoorwaarden en werkwijze binnen het Openbaar Lichaam, maar ook het komen tot en werken met standaarden op het gebied van o.a. contracten, contractevaluatie, escalatiemodellen, monitoring van prestatielevering, facturatieverwerking, verplichtingenadministratie.

Concreet hanteert het Openbaar Lichaam rondom de prestatieverklaring het volgende uitgangspunt: Het Openbaar Lichaam heeft de plicht om de prestatieverklaring bij inkopen aan te tonen. Daarvoor hanteren zij het beleid dat bij alle facturen vanaf een minimale waarde een prestatielevering verplicht bij de factuur is bijgevoegd. In intern beleid zijn de spelregels en de minimale waarde benoemd en zijn, conform de BADO notitie, voorbeelden van geaccepteerde prestatieleveringen opgesomd.

Daarnaast verwerkt het Openbaar Lichaam bij voorkeur E-facturen. Dit ter verbetering en het versneld kunnen verwerken van de facturatie.

b Algemene Verordening Gegevensbescherming

In principe deelt het Openbaar Lichaam persoonsgegevens niet met derden. Het komt voor dat het verwerken van (persoons)gegevens wordt uitbesteedt aan een externe partij. In dat geval maakt het Openbaar Lichaam schriftelijke afspraken over onder andere het gebruik, de beveiliging en geheimhouding van persoonsgegevens. Deze afspraken legt het Openbaar Lichaam met de externe partij schriftelijk vast in een zogeheten verwerkersovereenkomst. Hiermee handelt het Openbaar Lichaam volgens de AVG en de uitvoeringswet (UAVG).

Benieuwd naar de uitgangspunten van het Openbaar Lichaam inzake privacy? Kijk dan op <https://lokalerregelgeving.overheid.nl/CVDR489338/1> (Boxtel) of <https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR489341/1> (Sint-Michielsgestel) voor het vigerend beleid van het Openbaar Lichaam.

3. Juridische uitgangspunten

3.1 Algemeen juridisch kader

Het Openbaar Lichaam leeft de relevante wet- en regelgeving na.

Uitzonderingen op eigen regelgeving zullen door het Openbaar Lichaam restrictief worden uitgelegd en toegepast om te voorkomen dat het toepassingsbereik van deze wet- en regelgeving wordt uitgehold. De voor het inkoop- en aanbestedingsbeleid meest relevante wet- en regelgeving volgen uit:

Europese wet- en regelgeving	Wet- en regelgeving op het gebied van aanbesteden is afkomstig van de Europese Unie. De 'Aanbestedingsrichtlijnen' en 'Concessierichtlijn' vormen momenteel de belangrijkste basis. De interpretatie van deze Aanbestedingsrichtlijnen en 'Concessierichtlijn' kan volgen uit Groenboeken, Interpretatieve Mededelingen etc. van de Europese Commissie.
Aanbestedingswet	De gewijzigde Aanbestedingswet 2012 implementeert sinds 1 juli 2016 de Europese Richtlijnen 2014/24/EU en 2014/25/EU ('Aanbestedingsrichtlijnen'), Concessierichtlijnen 2014/23/EU en Richtlijn 2007/66/EU ('Rechtsbeschermingsrichtlijn'). Deze wet biedt één kader voor overheids- en concessieopdrachten boven en – beperkt – onder de (Europese) drempelwaarden en de rechtsbescherming bij (Europese) aanbestedingen.
Burgerlijk Wetboek Gemeentewet Gids Proportionaliteit	Het wettelijke kader voor overeenkomsten. Het wettelijke kader voor Gemeente. De (herziene) Gids Proportionaliteit 2016 is in zijn geheel het richtsnoer dat is aangewezen in het Aanbestedingsbesluit en geeft handvatten voor redelijke toepassing van het proportionaliteitsbeginsel.
Aanbestedingsreglement Werken	In het ARW 2016 zijn procedurevoorschriften opgenomen met betrekking tot de wijze waarop aanbestedingen voor Werken moeten verlopen.

3.2 Algemene beginselen bij Inkopen

a Algemene beginselen van het aanbestedingsrecht

Het Openbaar Lichaam neemt bij haar Inkopen de volgende algemene beginselen van het aanbestedingsrecht in acht:

Gelijke behandeling	Gelijke omstandigheden mogen niet verschillend worden behandeld, tenzij dat verschil objectief gerechtvaardigd is. Ook verkapte of indirecte discriminatie is verboden.
Non-discriminatie	Discriminatie op grond van nationaliteit mag niet.
Transparantie	De gevolgde procedure dient navolgbaar (en dus controleerbaar) te zijn. Dit is een logisch uitvloeisel van het beginsel van gelijke behandeling. Normaal zorgvuldige en oplettende inschrijvers moeten weten waar ze aan toe zijn.
Proportionaliteit (evenredigheid)	De gestelde eisen, voorwaarden en criteria aan de inschrijvers mogen niet onevenredig zijn in verhouding tot het voorwerp van de opdracht. Het Openbaar Lichaam past het beginsel van proportionaliteit toe bij de te stellen eisen, voorwaarden en criteria aan inschrijvers en inschrijvingen en met betrekking tot de contractvoorwaarden.
Wederzijdse erkenning	Diensten en goederen van ondernemingen uit andere lidstaten van de Europese Unie moeten worden toegelaten voor zover die Diensten en goederen op gelijkwaardige wijze kunnen voorzien in de legitieme behoefte van het Openbaar Lichaam.

b Algemene beginselen van behoorlijk bestuur

Het Openbaar Lichaam neemt bij haar Inkopen de algemene beginselen van behoorlijk bestuur in acht, zoals het gelijkheidsbeginsel, motiveringsbeginsel en vertrouwensbeginsel.

c Verplichte digitale dossiervorming

Het Openbaar Lichaam zorgt voor uniforme en doelmatige dossiervorming van inkoopprocessen. Hiertoe gebruikt men het digitale zaaksysteem om de definitieve versies van alle relevante documenten, correspondentie en besluitvorming op te slaan. Zie § 6.3 voor nadere toelichting.

3.3 Uniforme documenten

Het Openbaar Lichaam streeft ernaar om uniforme documenten te hanteren, tenzij een concreet geval dit niet toelaat. Uniformiteit in de uitvoering draagt eraan bij dat Ondernemers weten waar ze aan toe zijn en landelijk gezien niet steeds met verschillende procedureregelingen worden geconfronteerd. Het Openbaar Lichaam past, mits passend, bij de betreffende Inkopen in ieder geval toe:

- Inkoopvoorwaarden Boxtel, Sint-Michielsgestel & MijnGemeenteDichtbij (conform VNG model)
- Bij uitsluiting van de inkoopvoorwaarden van het Openbaar Lichaam wordt zo veel als mogelijk gewerkt met generieke branche gerelateerde Handelsvoorwaarden (bijv. UAV, UAV-GC, GIBIT of DNR)
- Uniform Europees Aanbestedingsdocument (UAE)

Bij iedere inkoop worden inkoop-/handelsvoorwaarden van toepassing verklaard. Zij maken integraal onderdeel uit van de overeenkomst en dragen daarmee bij aan de realisatie van de inkoopdoelstellingen van het Openbaar Lichaam.

Het is aan het Openbaar Lichaam om te bepalen welke van de bovengenoemde uniforme documenten het meest passend zijn voor de betreffende inkoop. Hierbij hanteert men de volgende werkwijze:

1. In eerste aanleg wordt beoordeeld of de inkoopvoorwaarden van het Openbaar Lichaam passend zijn. Indien passend, wordt de toepassing hiervan opgenomen in de Offerteaanvraag;
2. Indien de inkoopvoorwaarden niet passend zijn, wordt beoordeeld of deze met minimale aanpassingen/ aanvullingen toch toegepast kunnen worden. Indien passend worden de inkoopvoorwaarden toegepast en worden de aanvullingen/ aanpassingen in de overeenkomst (als addendum) vastgelegd;
3. Indien de inkoopvoorwaarden met aanvullingen/ aanpassingen niet passend zijn, dan wordt beoordeeld of er generieke branche gerelateerde handelsvoorwaarden zijn die passend zijn voor de inkoopopdracht. Indien deze generieke branche gerelateerde handelsvoorwaarden passend zijn, wordt de toepassing hiervan in de Offerteaanvraag opgenomen en wordt de toepassing hiervan bevestigd in de overeenkomst;
4. Indien generieke branche gerelateerde handelsvoorwaarden niet aanwezig of passend zijn, wordt beoordeeld of de leverings- & handelsvoorwaarden van de Ondernemer passend zijn. Indien deze passend zijn, wordt de toepassing hiervan opgenomen in de Offerteaanvraag en bevestigd in de overeenkomst.

In de (verkorte) inkoopstrategie wordt hierin een gemotiveerde keuze gemaakt en wordt deze keuze vastgelegd. Ook eventuele aanvullingen en/of uitsluitingen op voorwaarden dienen te worden gemotiveerd en vastgelegd in de inkoopstrategie. Daarnaast worden deze aanvullingen/ aanpassingen en/of uitsluitingen te worden opgenomen in de Offerteaanvraag en in de overeenkomsten.

3.4 Mandaat en volmacht

Inkoop vindt plaats met inachtneming van de vigerende mandaat- en volmacht regeling van het Openbaar Lichaam. Het Openbaar Lichaam wil slechts gebonden zijn aan verbintenissen en verplichtingen op basis van rechtsgeldige besluitvorming en civielrechtelijke vertegenwoordiging.

De vigerende mandaat- en volmacht-regeling van het Openbaar Lichaam vind u hier:

- Boxtel: <https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR657675/1>
- Sint-Michielsgestel: <https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR657676/1>

3.5 Afwijkingsbevoegdheid

Afwijkingen van dit Inkoop- en aanbestedingsbeleid zijn slechts vooraf mogelijk en toegestaan op basis van een deugdelijk gemotiveerd besluit van het bevoegd orgaan binnen het Openbaar Lichaam en voor zover dit mogelijk is op basis van geldende wet- en regelgeving.

In dit voorgenomen besluit wordt een advies van een inkoopconsulent of inkoopexpert opgenomen alvorens dit ter goedkeuring wordt voorgelegd aan het bevoegd orgaan binnen het Openbaar Lichaam. Afwijking achteraf is in strijd met de algemene beginselen bij inkoop daarom niet toegestaan. De motivering voor afwijken vindt zijn grondslag in de inkoopstrategie en de daarin opgenomen elementen.

3.6 Klachtenregeling

Gestimuleerd wordt dat het Openbaar Lichaam en Ondernemers geschillen in onderling overleg oplossen en niet onnodig aan de rechter voorleggen. In de Offerteaanvraag kan het Openbaar Lichaam opnemen hoe een klacht wordt ingediend en op welke wijze het Openbaar Lichaam de klacht vervolgens zal behandelen.

Indien het Openbaar Lichaam deelneemt in een gezamenlijk inkooptraject of gezamenlijke aanbesteding zal in overleg, vooraf in de inkoopstrategie, worden vastgesteld welke klachtenregeling van toepassing is op de aanbesteding.

Ondernemers die desondanks een formele klacht willen indienen over het handelen of gedragingen van een ambtenaar of bestuurder, kunnen zich wenden tot de klachtenregeling zoals vermeld op de website van het Openbaar Lichaam.

Ondernemers die een formele klacht willen indienen over het verloop van de aanbestedingsprocedure of het handelen of nalaten van het Openbaar Lichaam als aanbestedende dienst in de aanbesteding kunnen zich wenden tot de klachtenregeling van de Commissie van Aanbestedingsexperts. Meer informatie hierover is te vinden op <https://www.commissievanaanbestedingsexperts.nl/>.

4. Ethische en ideële uitgangspunten

4.1 Integriteit

a Het Openbaar Lichaam stelt bestuurlijke en ambtelijke integriteit voorop.

Het Openbaar Lichaam heeft hoog in het vaandel dat haar bestuurders en ambtenaren integer handelen. De bestuurders en ambtenaren houden zich aan de vastgestelde gedragscodes (gedragscode voor ambtenaren en gedragscode voor Burgemeester en Wethouders). Zij handelen zakelijk en objectief, waardoor bijvoorbeeld belangenverstrengeling wordt voorkomen.

b Het Openbaar Lichaam contracteert enkel integere Ondernemers.

Het Openbaar Lichaam wil enkel zaken doen met integere ondernemers die zich niet bezighouden met criminele of illegale praktijken. Een toetsing van de integriteit van ondernemers is bij inkoop (en aanbesteding) in beginsel mogelijk, bijvoorbeeld door de toepassing van uitsluitingsgronden, het hanteren van de 'Gedragsverklaring Aanbesteden' of het verrichten van een BIBOB onderzoek conform het gemeentelijk Bibob-beleid.

Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur (Bibob)

Afgeleid van paragraaf 3.2 van het Bibob-beleid van een gemeente kan het Openbaar Lichaam (als aanbestedende dienst) een Bibob onderzoek van toepassing verklaren op de gunning en/of overeenkomst van een overheidsopdracht. Indien een Bibob onderzoek van toepassing is op de inkoopopdracht wordt hiervan expliciet melding gemaakt in de Offerteaanvraag.

Zie <https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR625687/1> (Boxtel) of <https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR625678/1> (Sint-Michielsgestel), voor het vigerend Bibob-beleid van de gemeente.

4.2 Maatschappelijk verantwoord Inkopen

a Bij Inkopen neemt het Openbaar Lichaam sociale, ecologische en economische aspecten in acht.

Maatschappelijk Verantwoord Inkopen ('MVI') betekent dat het Openbaar Lichaam de effecten op people, planet en profit meeneemt bij Inkopen. Met een goed Inkoop- en aanbestedingsbeleid kunnen maatschappelijke doelen worden gerealiseerd (Inkopen met impact). Het Openbaar Lichaam stimuleert daarom sociale, ecologische en economische aspecten te integreren bij Inkopen en aanbestedingen van Werken, Diensten en Leveringen.

Het Openbaar Lichaam heeft ook als opdrachtgever en inkoper een voorbeeldfunctie in het maatschappelijk verkeer. Daarnaast heeft het Openbaar Lichaam als opdrachtgever en inkoper invloed op Onder-

nemers om wenselijke maatschappelijke veranderingen teweeg te brengen. Door vooruitstrevende eisen te stellen wil zij een duurzaam beleid door Ondernemers stimuleren. Het Openbaar Lichaam vergroot de impact van Maatschappelijk Verantwoord Inkopen door haar opdrachtgeverschap en de inkooporganisatie intern goed op elkaar af te stemmen.

De basis voor Maatschappelijk Verantwoord Inkopen wordt gelegd in de voorbereiding, door vroegtijdig in de besluitvorming duurzame en sociale aspecten te betrekken en door middel van een marktanalyse de uitvoerbaarheid te toetsen. In alle stappen van het inkoopproces worden weloverwogen keuzes gemaakt ten aanzien van de balans tussen de sociale, ecologische en economische aspecten. Dit kan tot uitdrukking worden gebracht door het volgende:

- Het Openbaar Lichaam analyseert in welke productgroepen, welke maatschappelijke winst te behalen valt.
- In de inkoopstrategie licht het Openbaar Lichaam toe welke Werken, Leveringen of Diensten op het gebied van duurzaamheid op de markt worden aangeboden.
- Het Openbaar Lichaam promoot het in dialoog met de markt vóór (marktconsultatie) of tijdens de aanbestedingsprocedure (bijv. concurrentiegericht dialoog) zoeken naar bestaande of nieuwe MVI-oplossingen.
- In de aanbestedingsstukken (bijvoorbeeld in de minimumeisen of de selectie- en gunningscriteria) en in de te sluiten overeenkomst kunnen duurzaamheidscriteria worden opgenomen.
- Het Openbaar Lichaam stimuleert het kijken naar de levensduurkosten en niet enkel de aanschafprijs.
- Het Openbaar Lichaam kan digitaal Inkopen (E-procurement, E-factoreren etc.).
- Het Openbaar Lichaam monitort de aangeboden MVI-oplossingen en controleert of MVI-afspraken worden nagekomen.

Het Openbaar Lichaam onderschrijft het Manifest Maatschappelijk Verantwoord Inkopen. Het Manifest is bedoeld om de bijdrage van Maatschappelijk Verantwoord Inkopen aan de realisatie van beleidsdoelen te vergroten. Het Openbaar Lichaam heeft conform artikel 3 van het Manifest een Actieplan MVI opgesteld, zie bijlage I.

Sociale, ecologische en economische aspecten kunnen worden vertaald in specifieke MVI-thema's, waaronder:

- **Klimaatbewust Inkopen**

Het Openbaar Lichaam onderschrijft het Klimaatakkoord van Parijs (2015) waarin 195 landen afspraken om de opwarming van de aarde te beperken tot ruim onder de 2 graden. Het Openbaar Lichaam wil stappen maken naar een klimaat neutrale bedrijfsvoering binnen het Openbaar Lichaam (zoals in energie, mobiliteit en materiaalgebruik). Daarnaast worden ook Ondernemers aangespoord tot CO2-reductie.

- **Biobased Inkopen**

Bij biobased Inkopen worden producten ingekocht die geheel of gedeeltelijk van hernieuwbare grondstoffen zijn gemaakt. Het gebruik van fossiele grondstoffen wordt teruggedrongen, waardoor de transitie naar een koolstofarme economie wordt ondersteund. Het Openbaar Lichaam streeft ernaar daar waar mogelijk en gewenst biobased producten in te kopen.

- **Circulair Inkopen**

Bij circulair Inkopen wordt het inkoopinstrument ingezet om productie en (her)gebruik van producten en diensten te stimuleren en daarmee de transitie naar een circulaire economie te bevorderen. Het Openbaar Lichaam kan bij Inkopen en aanbestedingen bijvoorbeeld het hergebruik van materialen en afvalreductie vereisen.

- **Internationale Sociale Voorwaarden**

De Internationale Sociale Voorwaarden (ISV), gebaseerd op de fundamentele arbeidsnormen van de International Labour Organisation (ILO), vereisen dat leveranciers analyseren of er risico's zijn op schendingen van arbeidsnormen en mensenrechten in hun productieketen (zoals kinderarbeid, dwangarbeid, discriminatie van werknemers, niet-betaling van leefbaar loon). Als er risico's zijn, dan moeten Ondernemers zich inspannen om deze risico's te voorkomen of te verkleinen. Hiertoe kan het Openbaar Lichaam bij Inkopen en aanbestedingen de ISV van toepassing verklaren. In de Offerteaanvraag kan het Openbaar Lichaam de ISV opnemen als uitvoeringseisen.

In haar inkopen gebruikt het Openbaar Lichaam zo veel als mogelijk de genoemde inkoopinstrumenten uit dit actieplan MVI. Toepassing of uitsluiting van deze instrumenten worden gemotiveerd en vastgelegd in de inkoopstrategie.

b Sociaal ondernemen

Het Openbaar Lichaam hecht grote waarde aan een diverse en inclusieve samenleving. Hiertoe wil het Openbaar Lichaam niet alleen bijdragen middels haar inkopen, maar willen zij zelf ook een bijdrage leveren. Hiertoe ontwikkelt het Openbaar Lichaam beleid- en uitvoeringsregels om dit in de eigen organisatie te waarborgen.

Daarnaast streeft zij naar stimulering van deze vorm van sociaal ondernemen onder haar gecontracteerde Ondernemers, te denken valt aan:

- Het opleggen van een Social Return taakstelling bij Inkopen met een significante opdrachtwaarde. Ondernemers kunnen aan deze taakstelling voldoen conform de vigerende kadernotitie Social Return van de arbeidsmarktregio Noordoost Brabant.
- Het voorbehouden van overheidsopdrachten aan sociale werkplaatsen of ondernemers die integratie van gehandicapten en kansarmen tot hoofddoel hebben (zgn. 30+ bedrijven) of organisaties die opdrachten uitvoeren in het kader van programma's voor beschermde arbeid. Artikel 2.82 Aanbestedingswet biedt hiertoe de mogelijkheid.

Social Return is het principe dat Ondernemers naast het uitvoeren van de reguliere opdracht iets terugdoen voor het Openbaar Lichaam, op maatschappelijk of sociaal vlak. Het Openbaar Lichaam wil dat haar Inkopen ook een sociale opbrengst (Return) opleveren voor de maatschappij.

Bij Inkopen en aanbestedingen kan worden gekozen voor sociale uitgangspunten en wordt nagedacht over de kansen die er zijn voor Social Return bij een specifieke Werk, Dienst en eventueel Levering. Het Openbaar Lichaam kan Social Return inzetten voor:

- Het bevorderen van de participatie van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.
- Het stimuleren van sociaal ondernemen.
- Het bereiken van andere doelen in het sociaal domein, zoals armoedebestrijding, onderwijs en zorg.

Voor advisering en ondersteuning bij de uitvoering van Social Return afspraken, maakt het Openbaar Lichaam gebruik van de diensten van het Adviespunt Social Return van de WSD (www.adviespunt-socialreturn.nl). Naast advisering en ondersteuning aan het Openbaar Lichaam biedt het Adviespunt Social Return haar diensten ook aan voor Ondernemers. Indien overeengekomen kan er ook bij andere partijen advies en ondersteuning worden verkregen, motivering voor deze keuze wordt vastgelegd in de inkoopstrategie en bevestigd in de overeenkomst.

5. Economische uitgangspunten

5.1 Product-, Markt- en Contractanalyse

Inkoop vindt plaats op basis van beschikbare, objectieve product-, markt- en contractinformatie. Het Openbaar Lichaam acht het van belang om de markt te kennen door, mits mogelijk en dit gelet op de waarde of de aard van de opdracht gerechtvaardigd is, een product- en/of marktanalyse uit te voeren en daarnaast bevindingen uit eerdere contracten te gebruiken om nieuwe inkopen rechtmatig en doelmatig uit te voeren. De uitkomsten van deze analyses worden verwerkt in de inkoopstrategie.

- Een productanalyse leidt tot inzicht in de aard van het 'product' en de relevante markt(vorm).
- Een marktanalyse leidt tot het inzicht in de relevante markt(vorm), de ondernemers die daarop opereren en hoe de markt- en mogelijke machtsverhoudingen zijn (bijvoorbeeld: kopers- of verkopersmarkt).
- Een contractanalyse leidt tot inzicht in de voorwaarden, prestaties en doelmatigheid van de eerdere overeenkomsten van het Openbaar Lichaam.

Door een product- en/of marktanalyse kan daarnaast worden geïnventariseerd welke duurzame en innovatieve oplossingen door de markt kunnen worden geboden. Een marktconsultatie met Ondernemers kan onderdeel uitmaken van de marktanalyse. Het Openbaar Lichaam kan contact opnemen met MVO Nederland voor ondersteuning bij het zoeken naar duurzame oplossingen.

5.2 Onafhankelijkheid en keuze voor de ondernemersrelatie

a Het Openbaar Lichaam acht een te grote afhankelijkheid van Ondernemers niet wenselijk.

Het Openbaar Lichaam streeft naar onafhankelijkheid ten opzichte van Ondernemers (Contractanten) zowel tijdens als na de contractperiode. Het Openbaar Lichaam moet in beginsel vrij zijn in het maken van keuzes bij haar Inkopen (waaronder de keuze van Ondernemer(s) en Contractant(en), maar ook vanwege de naleving van de (Europese) wet- en regelgeving).

b Het Openbaar Lichaam kiest voor de meest aangewezen ondernemersrelatie.

Gedurende de contractperiode kan bij de Contractant afhankelijkheid ontstaan van het Openbaar Lichaam door bijvoorbeeld de te behalen doelstellingen, resultaten, productontwikkelingen (innovatie) of het creëren van prikkels. Het Openbaar Lichaam kiest in dat geval voor de meest aangewezen ondernemersrelatie. De mate van (on)afhankelijkheid in een ondernemersrelatie wordt onder andere bepaald door de financiële waarde van de opdracht, switchkosten, mate van concurrentie in de sector (concentratiegraad) en beschikbaarheid van alternatieve Ondernemers.

5.3 Lokale economie en MKB

a Het Openbaar Lichaam heeft oog voor de lokale economie, zonder dat dit tot enigerlei vorm van discriminatie van Ondernemers leidt.

In gevallen waar een enkelvoudig onderhandse Offerteaanvraag en/of een meervoudig onderhandse Offerteaanvraag volgens de geldende wet- en regelgeving is toegestaan, kan rekening worden gehouden met de lokale economie en lokale Ondernemers. Discriminatie moet daarbij worden voorkomen en het Openbaar Lichaam moet niet onnodig regionale, nationale, Europese of mondiale kansen laten liggen.

'Local sourcing' kan bijdragen aan de doelmatigheid van Inkopen.

Bij geschiktheid en aanwezigheid van potentiële leveranciers lokaal of regionaal, gaat bij een meervoudig onderhandse offerteaanvraag bij het uitnodigen (mede gezien de afweging van prijs- kwaliteit verhouding in relatie tot omvang van de opdracht) de voorkeur uit naar minimaal twee lokale / regionale inschrijvers en één inschrijver die van buiten de regio komt.

Bij enkelvoudige offerteaanvragen kan, mede als gevolg van de prijs- kwaliteit verhouding of de benodigde flexibiliteit en snelheid in uitvoering, een lokaal bedrijf de voorkeur genieten.

b Het Openbaar Lichaam heeft oog voor het midden- en kleinbedrijf (MKB) en zelfstandigen (ZZP).

Het Openbaar Lichaam heeft ook oog voor het midden- en kleinbedrijf (MKB). Uitgangspunt is dat alle ondernemers gelijke kansen moeten krijgen. Het Openbaar Lichaam houdt echter bij haar Inkoop de mogelijkheden voor het midden- en kleinbedrijf in het oog. Dit kan het Openbaar Lichaam doen door gebruik te maken van percelen in aanbestedingen, het toestaan (van het aangaan) van combinaties en onder-aanneming, het verminderen van de lasten, het voorkomen van het hanteren van onnodig zware selectie- en gunningcriteria en door het aangaan van raamovereenkomsten met meerdere lokale/regionale ondernemers.

5.4 Grensoverschrijdend belang

Opdrachten met een duidelijk grensoverschrijdend belang zijn overheidsopdrachten waarbij buiten Nederland gevestigde ondernemers interesse hebben of kunnen hebben.

Of een overheidsopdracht een duidelijk grensoverschrijdend belang heeft, zal afhangen van verschillende omstandigheden, zoals de waarde van de opdracht, de aard van de opdracht, de omvang en structuur van de markt en de plaats (geografische ligging) waar de opdracht moet worden uitgevoerd.

Voorafgaand aan de inkoop vindt een toets plaats of er sprake is van een duidelijk grensoverschrijdend belang. Dit kan blijken uit een uitgevoerde marktanalyse of marktconsultatie. De uitkomsten van de toetsing worden vastgelegd in de inkoopstrategie en eventueel openbaar gepubliceerd.

Voor overheidsopdrachten met een duidelijk grensoverschrijdend belang, zal het Openbaar Lichaam een passende mate van openbaarheid in acht nemen. Dit vloeit voort uit het transparantiebeginsel. Een aankondiging van de te verstrekken opdracht zal het Openbaar Lichaam plaatsen via een digitaal platform zoals TenderNed.

5.5 Innovatie

Het Openbaar Lichaam kan haar Inkoop- en aanbestedingsbeleid aanwenden om innovatieve oplossingen te stimuleren voor maatschappelijke opgaven. Het Openbaar Lichaam zal waar mogelijk ruimte laten om innovatieve oplossingen aan te bieden, bijvoorbeeld door een opdracht functioneel te beschrijven. Ook worden ondernemers opgeroepen hun creativiteit en innovatie aan te wenden voor deze uitdagingen. Hierbij kan gedacht worden aan de 'right to challenge' en Inkopen bij sociale ondernemingen.

5.6 Samenwerkingsverbanden

Het Openbaar Lichaam hanteert als uitgangspunt dat zij oog heeft voor samenwerking bij Inkoop. Dit geldt zowel voor samenwerking binnen de eigen organisatie als voor samenwerking met andere ge-

meenten of aanbestedende diensten. Deze samenwerkingsverbanden kunnen bijvoorbeeld betrekking hebben op inkoop samenwerking (bijv. BIZOB, RIOZ), de Meierij gemeenten, milieuactiviteiten, watersamenwerking, werkvoorzieningsschappen, belastingen en sociale regelgeving. De keuze voor een samenwerking binnen een inkoopopdracht wordt gemotiveerd in de inkoopstrategie.

5.7 Bepalen van de inkoopprocedure

Het Openbaar Lichaam heeft de vrijheid om zelf zorg te dragen voor haar taken (zelfvoorziening) of deze taken uit te besteden aan de markt.

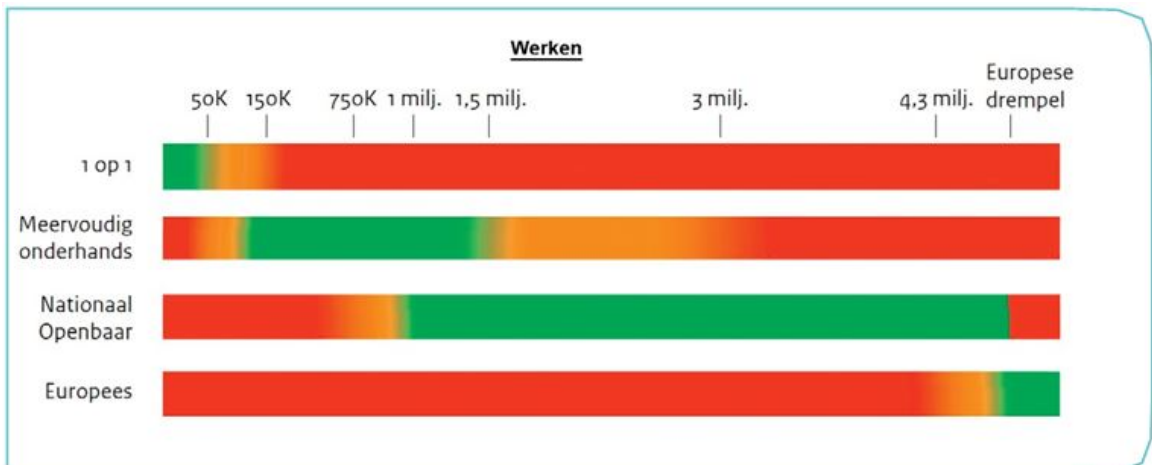
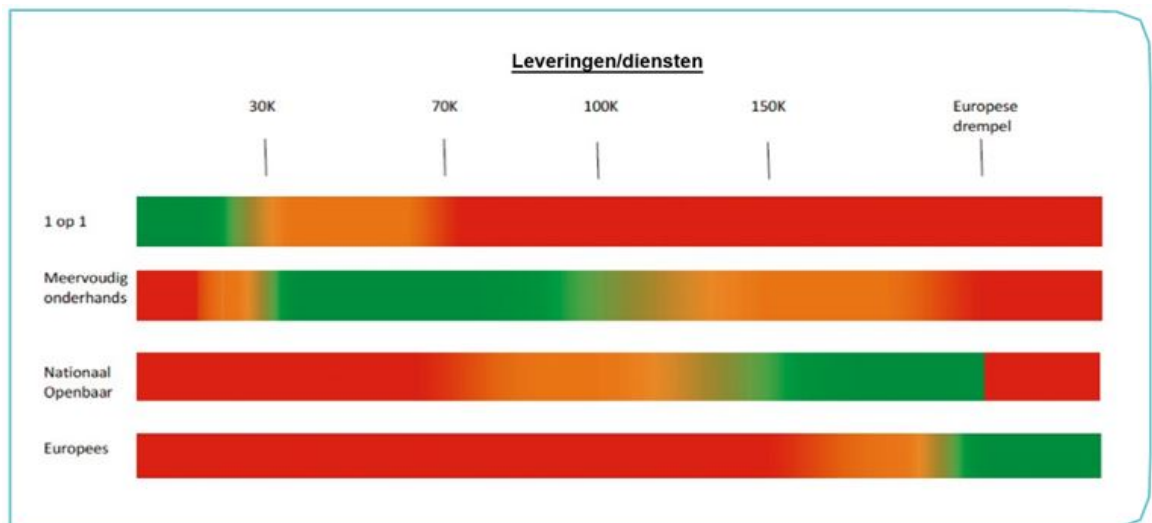
a Inkoopprocedure.

Indien het Openbaar Lichaam kiest voor een bepaalde inkoopprocedure, hanteert zij (onder meer) het onderstaande uitgangspunt. De keuze voor de procedure kan in eerste instantie worden afgeleid van onderstaande schema's. Vervolgens dient de te doorlopen inkoopprocedure te worden gemotiveerd in de inkoopstrategie. De inkoopstrategie leidt er onder meer toe dat er bewuste keuzes worden gemaakt ten aanzien van de te volgen procedures. Het bevordert de rechtmatigheid en doelmatigheid van inkopen.

Voor het bepalen van de procedure zijn onder andere de volgende elementen van belang:

- Ingeschatte opdrachtwaarde;
- Doelstelling en strategie;
- Aard van de in te kopen Werken, Dienst of Levering;
- Kenmerken van de relevante markt;
- Vigerende wet- & regelgeving.

Het Openbaar Lichaam zal met inachtneming van de onderstaande figuren, zoals vermeld in de Gids Proportionaliteit, de onderstaande procedures toepassen, tenzij het Openbaar Lichaam gemotiveerd aangeeft waarom zij hiervan wenst af te wijken.

Inkopen vindt plaats op basis van een deugdelijke en objectieve voorafgaande schriftelijke raming van de opdracht. Deze raming is exclusief BTW en inclusief opties en verlengingen. Bij opdrachten met een contractduur langer dan 48 maanden, wordt de totale waarde over 48 maanden als uitgangspunt genomen. In alle gevallen dient het Openbaar Lichaam de raming te kunnen motiveren in de inkoopstrategie. De raming is ook van belang om de financiële haalbaarheid van de opdracht te bepalen. Het Openbaar Lichaam wil immers niet het risico lopen dat zij verplichtingen aangaat die zij niet kan nakomen.

Indien de ingeschatte opdrachtwaarde voor Leveringen/Diensten of Werken onder de Europese drempelwaarde ligt, maar volgens bovenstaande schema's vallen binnen het groene of oranje van de desbetreffende balk dan acht het Openbaar Lichaam de gekozen inkoopprocedure proportioneel en passend bij de uitgangspunten van haar beleid. Inkopen met een opdrachtwaarde boven de Europese drempelwaarde moeten altijd via een Europese procedure worden aanbesteed. Hierop is geen afwijking mogelijk, dit is strijdig met wet- & regelgeving.

b Interne beslisboom Inkopen.

Ter verduidelijking en uniformering van de interne procedures heeft het Openbaar Lichaam een interne beslisboom opgesteld ter ondersteuning bij het kiezen van de juiste inkoopprocedure en de te hanteren formulieren.

Het Openbaar Lichaam hanteert een ondergrens van € 5.000,- voor Werken, diensten en leveringen, onder welke geen inkoopstrategie wordt opgesteld. Het hanteren van deze drempel vermindert de administratieve last van het Openbaar Lichaam en bevordert de kansen op opdrachten voor het lokale MKB.

Het Openbaar Lichaam hanteert voor enkelvoudige onderhandse procedures bij Werken, diensten en leveringen een verkorte inkoopstrategie. Hiermee verminderen we de administratieve last van het Openbaar Lichaam en voldoen we aan de proportioneel verlichte motiveringsplicht. Tevens kan er gewerkt worden met een versimpelde Offerteaanvraag wat ten goede komt van de onderhandeling, snelheid en duidelijkheid voor alle partijen.

Voor alle andere aanbestedingsprocedures, of indien een enkelvoudige onderhandse procedure wordt gehanteerd in combinatie met een verkregen afwijkingsbesluit (zie § 3.5), gebruikt het Openbaar Lichaam de uitgebreide inkoopstrategie. De gevraagde (uitgebreide) motivatie is passend bij de complexe, afwijkende en/of omvangrijke aanbestedingen en sluit aan bij de vereisten van wet- & regelgeving.

c Inkopen in specifieke situaties.

Naast de algemeen bekende procedures voorziet de wet- & regelgeving ook in specifieke situaties, onder nader omschreven voorwaarden, een toepassing van andere procedures zoals:

- de concurrentiegerichte dialoog;
- de mededingingsprocedure met onderhandeling;
- de procedure van het innovatiepartnerschap;
- de procedure voor sociale en andere specifieke diensten;
- het dynamisch aankoopstelsel;
- de prijsvraag;
- 'Best Value Procurement (BVP)'.

De keuze voor een dergelijke procedure wordt met name ingegeven door de wens van het Openbaar Lichaam om meer inbreng over mogelijke oplossingsrichtingen uit de markt te genereren. De keuze voor andere procedures dient te worden gemotiveerd en vastgelegd in de uitgebreide inkoopstrategie.

5.8 Eerlijke mededinging en commerciële belangen

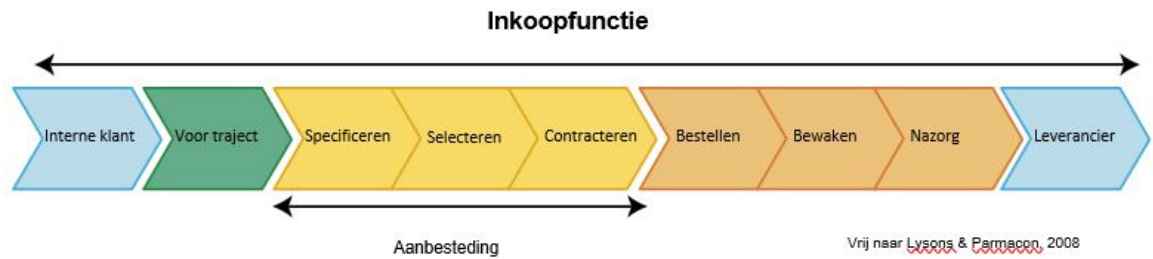
Het Openbaar Lichaam bevordert eerlijke mededinging. De betrokken Ondernemers moeten een eerlijke kans krijgen om de opdracht gegund te krijgen. Door objectief, transparant en non-discriminerend te handelen, bevordert het Openbaar Lichaam een eerlijke mededinging. Dit zal bijdragen aan het in stand houden van een gezonde marktwerking (ook op de lange termijn). Het Openbaar Lichaam wenst geen ondernemers te betrekken in haar inkoopproces die de mededinging vervalsen.

Ter bevordering van eerlijke mededinging en commerciële belangen zal het Openbaar Lichaam bij onderhandse procedures zo veel als mogelijk gebruik maken van een zogenaamde 'longlist' en/of 'shortlist', waarbij ervoor wordt gewaakt dat niet steeds dezelfde opdrachtnemers worden gecontracteerd.

6. Organisatorische uitgangspunten

6.1 Inkoop en Contractmanagement

Het inkoopproces bestaat uit verschillende fasen, startend vanaf het voortraject. Het onderstaande plaatje geeft het cyclische inkoopproces weer.

Stap	Fase inkoopproces	Toelichting
1	Voortraject	<ul style="list-style-type: none"> Bepalen van inkoopbehoefte Bepalen van het aanbod (bijv. product- en marktanalyse) Raming en bepalen van het financiële budget Keuze Offerteaanvraag
2	Specificeren	<ul style="list-style-type: none"> Opstellen van eisen en wensen Omschrijven van de opdracht Opstellen Offerteaanvraag
3	Selecteren	<ul style="list-style-type: none"> Eventuele voorselectie geïnteresseerde Ondernemers Bekendmaking opdracht via verzenden van de Offerteaanvraag, de website of TenderNed Offertes evalueren Nader onderhandelen (indien mogelijk op grond van de geldende wet- en regelgeving) Gunning aan winnende Ondernemer
4	Contracteren	<ul style="list-style-type: none"> Tekenen (raam) overeenkomst met (winnende) Contractant Registreren getekende overeenkomst Informeren afgewezen Ondernemers
5	Bestellen	<ul style="list-style-type: none"> Uitvoeren van de opdracht Eventueel met het doen van bestellingen
6	Bewaken	<ul style="list-style-type: none"> Bewaken termijnen Controleren nakoming afgesproken prestaties, waaronder de MVI-afspraken. Tijdige betaling facturen
7	Nazorg	<ul style="list-style-type: none"> Beheren van de overeenkomst, bijvoorbeeld prijsindexeringen of looptijd Evalueren overeenkomst met Contractant

Voor het doorlopen van het proces kan advies worden ingewonnen bij de inkoopconsulent.

6.2 Verantwoordelijkheden

De adviesfunctie van inkoopconsulent is ondergebracht binnen het team Staf en Ondersteuning, Juridische Zaken. Daarnaast kan voor advisering en begeleiding een beroep worden gedaan op de inkoop-experts binnen het eigen team/venster of op de collega's van de stichting Bizob.

De inkoopfunctie is organisatorisch ingericht volgens het model van de gecoördineerde (decentrale) inkoop. In dit model is de inkoop van Werken, diensten en leveringen primair een verantwoordelijkheid van de betreffende budgethouders (veelal teammanagers). Samen met de directie zijn zij verantwoordelijk voor de realisatie van de ambitieniveaus en taakstellingen inzake doelmatigheid, rechtmatigheid en duurzaamheid van het Openbaar Lichaam.

Door middel van het verlenen van mandaat en/of volmacht kunnen medewerkers bevoegd worden uitgaven te doen en processtappen te ondernemen. Deze bevoegdheden zullen worden opgenomen in de algemene mandaatregeling en in de financiële administratie.

6.3 Strategieformulier en verplichte dossiervorming

Zoals ook in § 5.7b is benoemd volgt uit het doorlopen van de interne beslisboom een keuze voor de toe te passen inkoop-/aanbestedingsprocedure alsmede de instructie voor het gebruiken van de juiste formulieren en het aanleggen van het inkoopdossier.

a gebruik inkoopstrategieformulier

Voor iedere inkoop met een minimale opdrachtwaarde vanaf € 5.000 stelt het Openbaar Lichaam het gebruik van het (verkorte) inkoopstrategieformulier verplicht. Deze formulieren zijn digitaal vervaardigd en beschikbaar in het zaaksysteem (zaaktype: inkoop). Deze strategieformulieren moet in het inkoopdossier opgenomen worden en zullen ter onderbouwing van de adviesaanvraag aan de inkoopexpert/inkoopconsulent dienen.

b verplichte dossiervorming

Het Openbaar Lichaam is verplicht, conform wet- & regelgeving, alle relevante documenten, correspondentie en besluitvorming te archiveren. In het dossier worden ten minste de volgende documenten opgenomen:

- strategieformulier (inclusief evt. onderbouwende documenten zoals Markt-, Product- & Contract-analyse);
- directievoorstel & besluit (indien noodzakelijk);
- collegevoorstel & besluit (indien noodzakelijk);
- aanbestedingsdocumenten:
 - aanbestedingsleidraad/offerteaanvraag (incl. bijlagen zoals bijv. PvE/Bestek, inschrijfstaat, concept overeenkomst, etc.);
 - publicatie (voor)aankondiging of verzendbewijs offerteaanvraag;
 - nota's van inlichtingen;
 - inschrijvingen/offertes & proces verbaal ontvangst;
 - beoordelingsrapporten en –verslagen;
 - voorgenomen gunningbesluit en evt. afwijzingsbrieven;
 - definitieve gunningsbeslissing;
 - overeenkomst¹;
 - eventuele correspondentie en/of klachten over deze inkoopprocedure.

Bij Europese en vrijwillige Nationale procedures is het verplicht om aanbestedingsprocedures digitaal te publiceren. Het Openbaar Lichaam gebruikt hiervoor in eerste aanleg het platform Tendered. In specifieke situaties kan het Openbaar Lichaam er voor kiezen op te publiceren via een ander platform. De keuze voor een ander platform wordt gemotiveerd in de inkoopstrategie.

Binnen Tendered wordt automatisch een aanbestedingsdossier aangemaakt en zijn controlemechanismen ingebouwd die bijdragen aan het rechtmatig en doelmatig handelen van het Openbaar Lichaam. Ook bij (meervoudig) onderhandse procedures kan het Openbaar Lichaam er voor kiezen om de inkoop via een digitaal platform uit te voeren. Deze keuze moet worden toegelicht in de inkoopstrategie en mag niet strijdig zijn met het voornemen om de administratieve last te verminderen en de bevordering van de kansen op opdrachten voor lokale MKB.

¹ Bij enkelvoudig onderhandse procedures: offerte en beslissing (opdrachtbevestiging of annulering).

Bijlage(n)

Actieplan Maatschappelijk Verantwoord Inkopen 2018-2022

Gemeenten Boxtel en Sint-Michielsgestel en samenwerkingsorganisatie MijnGemeenteDichtbij

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave

1 Inleiding

2 De thema's

- 2.1 Internationale sociale voorwaarden
- 2.2 Social Return on Investment (SRoI)
- 2.3 Milieuvriendelijk inkopen / Klimaat bewust inkopen
- 2.4 Biobased inkopen
- 2.5 Circulair inkopen
- 2.6 Innovatief Inkopen
- 2.7 Kansen voor het lokale Midden- en kleinbedrijf

3. Beleid en ambities

- 3.1 Overzicht alle ondertekende convenanten/titels e.d. gemeente Boxtel
- 3.2 Overzicht relevante paragrafen uit Beleidsprogramma 2014 – 2018 Boxtel
- 3.3 Overzicht alle ondertekende convenanten/titels e.d. gemeente Sint-Michielsgestel
- 3.4 Overzicht relevante opmerkingen in collegeprogramma Sint-Michielsgestel

4. Inkoopinstrumenten

- 4.1 Internationale sociale voorwaarden
- 4.2 Social return
- 4.3 Milieuvriendelijk inkopen (Klimaatneutraal)
- 4.5 Biobased inkopen
- 4.5 Circulair inkopen
- 4.6 Innovatief inkopen
- 4.7 Kansen voor het (lokale) Midden- en Kleinbedrijf

1 Inleiding

Meerdere gemeenten, waaronder Boxtel en Sint-Michielsgestel, provincies, waterschappen en ministeries, hebben op 8 december 2016 het Manifest Maatschappelijk Verantwoord Inkopen ondertekend. Met dit Manifest willen partijen de effectiviteit en de impact van MVI vergroten door een intensivering van de samenwerking tussen overheden om hun inkoopkracht en opdrachtgeverschap te versterken en maatschappelijk verantwoord inkopen geïntegreerd en integraal in de eigen organisatie te bevorderen.

Het Manifest is bedoeld om de bijdrage van Inkoop op de realisatie van de beleidsdoelen van Maatschappelijk verantwoord ondernemen te vergroten.

In het nieuwe Manifest MVI bepalen de overheden zelf hun doelstellingen op basis van eigen ambities. Daartoe maakt iedere overheid binnen zes maanden na ondertekening een concreet actieplan, dat vervolgens openbaar wordt gemaakt.

MVI kan worden ingezet om een concrete bijdrage te leveren aan de realisatie van de beleidsdoelen. De beleidsdoelen worden verwoord in het Manifest:

- Tegengaan van klimaatverandering, door klimaatmitigatie en met aandacht voor klimaatadaptatie;
- Realiseren van een circulaire economie;
- Verminderen van milieudruk;
- Beschermen en duurzaam benutten van natuurlijk kapitaal;
- Verduurzamen van de bedrijfsvoering van overheden;
- Verduurzamen van product- en marktketens;
- Stimuleren van hernieuwbare energieopwekking en energie-efficiëntie;
- Toepassing van biobased grondstoffen en –materialen;
- Stimuleren van innovatie, waarbij de overheid als lead customer optreedt;
- Tegengaan van mensenrechtenschendingen, betalen van een leefbaar loon en het verbeteren van arbeidsomstandigheden in de wereldwijde productieketens;
- Social Return.

In hoofdstuk 2 van dit actieplan beschrijven we de inkoopthema's die betrekking hebben op de beleidsdoelen van het Maatschappelijk Verantwoord Inkopen.

Hoofdstuk 3 beschrijft het beleid en de ambities van de gemeenten en MijnGemeenteDichtbij op het gebied van Maatschappelijk Verantwoord Inkopen

In hoofdstuk 4 worden de verschillende inkoopinstrumenten genoemd die kunnen worden toegepast in inkoopprocedures.

2 De thema's

De beleidsdoelen kunnen bijeen worden gebracht in de volgende inkoopthema's (Bron: Pianoo-loket):

- Internationale sociale voorwaarden;
- Social Return;
- Milieuvriendelijk inkopen (klimaat bewust inkopen);
- Biobases inkopen;
- Circulair inkopen;
- Innovatiegericht inkopen;
- Kansen voor het (lokale) MKB.

2.1 Internationale sociale voorwaarden

De Internationale Sociale Voorwaarden (ISV) zijn sinds 2013 onderdeel van het duurzaam inkoopbeleid van de Rijksoverheid en van toepassing voor alle rijksopdrachten boven de Europese aanbestedingsdrempel. De ISV zijn gebaseerd op de fundamentele arbeidsnormen van de International Labour Orga-

nisation en relevante mensenrechtenverdragen (daaronder valt onder andere vrijheid van vakvereniging en recht op collectief onderhandelen, afschaffing van dwangarbeid en slavernij, effectieve afschaffing van kinderarbeid en vrijwaring van discriminatie op het werk en in beroep). Het is de bedoeling dat voor producten met een internationale productieketen, inzichtelijk wordt welke risico's op arbeids- en mensenrechtenschendingen er zijn in de keten en dat ingezet wordt op het voorkomen van deze risico's. Van Nederlandse internationaal opererende bedrijven wordt verwacht dat zij zich bewust dienen te zijn van hun potentiële negatieve effecten in de wereld, rechtstreeks en via hun keten van toeleveranciers en afnemers. De bedrijven hebben hierbij een verantwoordelijkheid om risico's (op bijvoorbeeld schending van mensenrechten of kinderarbeid of slechte arbeidsomstandigheden) in kaart te brengen. Daarbij moeten de bedrijven alert zijn op signalen van stakeholders. Het past hen om de invloed die ze hebben om de situatie te verbeteren ook daadwerkelijk aan te wenden: het zogenaamde 'due diligence' principe.

Via het inkoopbeleid kan de gemeente bedrijven stimuleren om deze verantwoordelijkheid op te pakken, bijvoorbeeld door te vragen naar hoe de leverancier invulling geeft aan de genoemde richtlijnen en door te vragen naar een zogenaamd 'due diligence' rapport.

Zowel de gemeente Boxtel als de gemeente Sint-Michielsgestel is Fairtrade-gemeente. Beide gemeenten onderschrijven het belang van dit keurmerk en blijven zich er daarom voor inzetten om dit keurmerk te behouden.

Voordat een inkooptraject wordt gestart, is het van belang om inzicht te verkrijgen in de risico's op schending van de ISV. Voor het bepalen van het risico kan gebruik worden gemaakt van de MVO-risicochecker.

Breng deze risico's dan in kaart, benoem ze in de aanbesteding aan vraag aan de leverancier om 'due diligence' uit te voeren.

Bij aanbestedingen boven de Europese drempelbedragen in bepaalde risico-categorieën zal de gemeente de ISV opleggen en het 'due diligence' principe uitvragen aan de inschrijvers. Dit geldt voor de volgende risico-categorieën:

- Bedrijfskleding;
- Catering;
- Papier, afvoer vertrouwelijke informatiedragers en print- en drukwerk;
- Energie;
- Grondstoffenmanagement en afvalzorg;
- Kantoorartikelen en computersupplies;
- ICT werkomgeving;
- Datacenter;
- Dataverbindingen.

Voor het voorbereiden en volgen van een aanbestedingsprocedure op deze risico-categorieën maakt de gemeente gebruik van de handleiding ISV van PIANOo Expertisecentrum Aanbesteden.

2.2 Social Return on Investment (SRoI)

Social Return is het door de opdrachtgever stellen van (sociale) inkoopvoorwaarden aan de opdrachtnemer, met als doel werkgelegenheid te bevorderen van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Anders gezegd: de opdrachtgever verplicht de opdrachtnemer om een bepaald percentage van de aanneemsom te besteden aan de inzet van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Het doel van social return is om zoveel mogelijk mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt aan werk te helpen.

De gemeenten Boxtel en Sint-Michielsgestel maken onderdeel uit van de arbeidsregio Brabant Noordoost. De gemeenten in deze arbeidsregio hebben een gezamenlijke beleidsnota opgesteld, waarin de uitgangspunten voor het toepassen van SRoI.

De gemeenten Boxtel en Sint-Michielsgestel onderschrijven het beleid zoals dat is vastgelegd in de kadernotitie Social Return 2.0 Arbeidsmarktregio Noordoost – Brabant. Dit betekent dat de gemeenten de voorwaarden van SRoI bij hun aanbestedingen boven de Europese drempelbedragen in de vorm van een contracteis verplicht opnemen. Voor aanbestedingen onder de Europese drempelbedragen wordt gezocht naar proportioneel te stellen eisen (maatwerkvoorschriften SRoI).

Verwezen wordt naar de Kadernotitie Social Return 2.0 (of, indien beschikbaar, latere versies) .

Inbesteden:

Er is sprake van inbesteden als de gemeente een opdracht verstrekt aan een afdeling van de eigen organisatie of aan een afdeling die onderdeel uitmaakt van dezelfde organisatie.

Van quasi inbesteden is sprake als de gemeente een opdracht verstrekt aan een afgescheiden rechtspersoon. Daarbij moet voldaan zijn aan twee (cumulatieve) voorwaarden:

- Toezichtcriterium: de gemeente oefent op de juridische, van hem te onderscheiden, opdrachtnemer bestuurlijk en financieel toezicht uit zoals op eigen diensten;
- Werkzaamhedencriterium: de opdrachtnemer verricht het merendeel (meer dan 70%) van zijn werkzaamheden ten behoeve van de gemeente die toezicht houdt.

De gemeenten participeren in de gemeenschappelijke regeling WSD Boxtel. Daarmee hebben zij er een financieel en economisch belang bij dat WSD voldoende werk heeft voor de personen die behoren tot de doelgroep van de Participatiewet.

2.3 Milieuvriendelijk inkopen / Klimaat bewust inkopen

In het klimaatakkoord van Parijs (2015) spraken 195 landen af de opwarming van de aarde te beperken tot ruim onder de 2 graden. Dit vereist een spoedige omslag in onder meer onze energievoorziening, ons mobiliteitsstelsel, onze industrie en ons materiaalgebruik. Het vergt van elke organisatie en sector dat het stappen maakt richting een klimaatneutrale bedrijfsvoering. Door klimaatbewust in te kopen kan een aanzienlijke vermindering van de uitstoot van broeikasgassen worden bereikt in de eigen organisatie en bij anderen. Tevens kan via duurzame energie en energiebesparing een bijdrage worden geleverd aan de transitie naar een volledig duurzaam energiesysteem. Uiterlijk 2050 moet deze in Nederland zijn gerealiseerd.

Klimaatbewust inkopen kan op verschillende manieren. In de eerste plaats door leveranciers uit te dagen tot een professionele sturing op CO2-reductie in het eigen bedrijf. Dit kan bijvoorbeeld door de CO2 prestatieladder te gebruiken in aanbestedingen. Een andere manier is producten en diensten uit te vragen met een lagere belasting van het klimaat dankzij bijvoorbeeld energiezuinigheid, slimmere logistiek, minder reizen of slimmer materiaalgebruik, en te verbinden met het beleid van de eigen organisatie ten aanzien van verduurzaming van de eigen bedrijfsvoering, CO2 reductie energievoorziening en vervoersbeleid. Verschillende Rijksorganisaties, gemeenten, provincies en waterschappen doen dat bijvoorbeeld door zichzelf ook te certificeren op de CO2 Prestatieladder.

De gemeenten Boxtel en Sint-Michielsgestel en samenwerkingsorganisatie MijnGemeenteDichtbij zijn niet gecertificeerd op de CO2 Prestatieladder.

Voor dit actieplan wordt als concrete doelstelling op klimaatbewust inkopen de volgende streefwaarden benoemd:

- het stimuleren van hernieuwbare energieproductie door in 2020 100% hernieuwbare energie van Nederlandse oorsprong in te kopen. Zowel Boxtel als Sint-Michielsgestel voldoen hieraan. De per 1 januari 2017 geleverde elektriciteit bestaat voor 100% uit duurzame, in Brabant geproduceerde stroom en het gas wordt zogenaamd bosgecompenseerd.
- GWWbestekken die zich daartoe lenen worden duurzaam aanbesteden conform de Green Deal Duurzaam GWW.
- het meenemen van de CO2 besparing van producten en diensten in de gunningscriteria of selectiecriteria. Dit kan eventueel gespecificeerd worden naar productgroepen, bijvoorbeeld catering, vervoer en ICT.
- Boxtel heeft vastgesteld dat de organisatie in 2020 klimaatneutraal is.
- Sint-Michielsgestel heeft de Parijsverklaring ondertekend waarin is aangegeven dat de organisatie in 2030 energieneutraal zal zijn.

Boxtel heeft, naast deze genoemde streefwaarden voor beide gemeenten, enkele specifieke doelstellingen vastgesteld op het gebied van Milieuvriendelijk inkopen:

- Boxtel compenseert eigen CO2 uitstoot welke het gevolg is van tractie voor de eigen dienst (vrachtwagens, huisvuilinzamelwagens, tractoren, andere dienstauto's).

Dit moet opnieuw in de organisatie goed worden belegd en geborgd.

2.4 Biobased inkopen

Bij biobased inkopen worden producten ingekocht die geheel of gedeeltelijk van hernieuwbare grondstoffen zijn gemaakt. Het gebruik van fossiele grondstoffen wordt teruggedrongen, waardoor de transitie naar een low carbon economie wordt ondersteund.

Zo kunnen suikerbieten dienen als grondstof voor bioplastics, kunnen bladeren van landbouwgewassen worden gebruikt om gevelplaten te maken en kunnen van specifieke inhoudsstoffen uit planten cosmetica, medicijnen of chemische stoffen gemaakt worden.

Veel van de producten die we dagelijks gebruiken zijn gemaakt van fossiele grondstoffen. Er zijn echter steeds meer 'biobased' alternatieven beschikbaar, gemaakt van hernieuwbaar, organisch materiaal. Het is interessant om te kiezen voor biobased alternatieven omdat de kosten gedurende de levensduur lager kunnen zijn en het productieproces vaak milieuvriendelijker is.

2.5 Circulair inkopen

In een circulaire economie bestaat afval niet. Verspilling van grondstoffen wordt tegengegaan door de herbruikbaarheid van producten en materialen maximaliseren en waarde-vernietiging te minimaliseren

Bij circulair inkopen wordt het inkoopinstrument ingezet om productie en (her)gebruik van producten en diensten te stimuleren en daarmee de transitie naar een circulaire economie te bevorderen. Verspilling van grondstoffen wordt tegengegaan door het hergebruik van producten en materialen te maximaliseren en waarde-vernietiging te minimaliseren. Het circulair inkopen omvat de hele economie: van het moment van het winnen van de grondstoffen tot het moment waarop de grondstof weer wordt hergebruikt. De essentie van circulair inkopen is dat de inkoper borgt dat producten en diensten ingekocht worden die zó ontworpen zijn dat er zo veel mogelijk hernieuwbare en duurzaam geproduceerde grondstoffen zijn gebruikt, die duurzaam gebruikt gaan worden en die vervolgens herbruikbaar zijn of te recylen zijn tot nieuwe grondstof.

Circulair inkopen heeft een behoorlijke impact op inkoop en de algehele bedrijfsvoering van overheden: het veronderstelt een andere, meer functionele kijk op de behoefte, waarbij de prestatie vaak centraal staat en waardoor er anders wordt gekeken naar het begrip 'eigendom'. Andere verdienmodellen zoals product-als-dienstaanbiedingen (bijvoorbeeld Greenwheels) of koop-terugkoopafspraken helpen daarbij. Andere verdienmodellen, zoals product- als dienststaanbiedingen (bijvoorbeeld Greenwheels) of koop- terugkoopafspraken helpen daarbij.

Succesfactoren

Belangrijke succesfactoren van een circulaire economie zijn: ketensamenwerking, transparantie en sociale/procesinnovatie. Het inkoopproces is voor alle drie cruciaal. Het inkoopinstrument biedt organisaties diverse mogelijkheden of circulair ondernemen te bevorderen, zowel op strategisch als operationeel niveau.

Er worden daarnaast onder andere voorwaarden gesteld aan de ingezette grondstoffen, modulair ontwerp, maatregelen om de levensduur van producten te verlengen en aan het zeker stellen van hoogwaardig hergebruik.

De essentie van circulair inkopen is dat de inkopende partij borgt dat de producent of verwerkende partij de producten, onderdelen of grondstoffen aan het einde van de levensduur of de gebruiksfase, met behoud van zoveel mogelijk waarde weer in een nieuwe cyclus zal inzetten.

Vanuit de Green Deal Circulair Inkopen is circulair inkopen gedefinieerd als: 'de inzet van het inkoopinstrument om productie en (her)gebruik van circulaire producten en diensten te stimuleren en daarmee het aanjagen van de circulaire economie.

De gemeenten zijn nog geen deelnemers in Green Deal Circulair Inkopen. Kosten van deelname aan het netwerk bedragen € 1.250 per jaar.

De Wegwijzer Circulair Inkopen van MVONederland helpt om circulariteit te integreren in het inkoop- en aanbestedingsproces. De wegwijzer is dan ook bedoeld voor iedereen die betrokken is bij het inkoopproces.

2.6 Innovatief Inkopen

De overheid kan de markt stimuleren om met innovatieve en unieke nieuwe oplossingen te komen om haar publieke taak beter te kunnen uitvoeren. Innovatieve oplossingen richten zich vaak op het goedkoper, duurzamer, sneller, betrouwbaarder of veiliger uitvoeren van publieke taken.

Innovatiegericht inkopen kan worden ingezet om bij veranderende publieke taken innovatieve oplossingen in te kopen.

De marktbenadering kan op twee wijzen plaatsvinden. Opdrachtgever kan doelgericht de markt uitdagen om een innovatieve oplossing te ontwikkelen voor een probleem. Of opdrachtgever biedt aan de markt de ruimte om innovatieve oplossingen aan te bieden.

Innovatie is van groot belang voor economische groei en vooruitgang.

Innovatieve oplossingen kunnen veel winst opleveren op de lange termijn. Echter op korte termijn vraagt het om het nemen van risico's.

Het uitvragen van innovatieve voorstellen vereist een hoge mate van professionaliteit van de eigen organisatie!

MijnGemeenteDichtbij is lid van Beware. MijnGemeenteDichtbij heeft het initiatief dat door de gemeente Boxtel was genomen, omarmd en overgenomen.

Beware is een coöperatieve vereniging die is opgericht door de gemeenten Boxtel, Eindhoven en Woerden. Beware stelt zich ten doel om de leden bij te staan en producten te leveren op het gebied van ICT-toepassingen voor digitale dienstverlening en bedrijfsvoering.

De coöperatie richt zich hierbij op :

- Het verwerven;
- Het exploiteren;
- Het ontwikkelen en innoveren;
- Het beheren en standaardiseren, en
- Het leveren

Van ICT-toepassingen

Via de coöperatie Beware wil MijnGemeenteDichtbij nadrukkelijk invloed uitoefenen op ontwikkeling en innovatie op het gebied van ICT ten behoeve van gemeentelijke taken en bedrijfsvoering.

Op het gebied van gebiedsontwikkeling en woningbouw wordt aan de markt gevraagd om met innovatieve oplossingen te komen die leiden tot het verwezenlijken van duurzaamheidsdoelstellingen.

De gemeenten willen de markt uitdagen om met innovatieve oplossingen te komen om duurzaamheidsdoelen te bereiken zoals het ontwikkelen van een woonwijk die volledig energieneutraal is en waarbij elke afvalstroom een grondstoffenstroom wordt.

Op andere inkoopgebieden hebben de opdrachtgevers geen beleid, danwel een terughoudend beleid en wordt de markt gevraagd om zogenaamde 'in de praktijk bewezen goed werkende oplossingen'.

2.7 Kansen voor het lokale Midden- en kleinbedrijf

Het verbeteren van de toegang voor het MKB is één van de doelstellingen van de Aanbestedingswet 2012. Ook op lokaal niveau is het inkopen bij het (lokale) MKB een belangrijk beleidsdoel.

In de praktijk blijkt dat er voor MKB-bedrijven belemmeringen zijn om deel te nemen aan aanbestedingen zoals omvangrijke opdrachten, disproportionele of onduidelijke geschiktheidseisen, hoge administratieve lasten, langdurige raamcontracten en gebrek aan kennis over aanbesteden.

Volgens de grondbeginselen van heta aanbestedingsrecht mag de overheid geen enkel bedrijf voortrekken of uitsluiten, dus ook geen MKB-bedrijf.

Door te voorkomen dat opdrachten onnodig worden samengevoegd, door het verplicht opdelen in percelen en door het stellen van proportionele geschiktheidseisen kan de gemeente het lokale MKB meer kansen bieden.

Door een uitvraag te beperken tot lokale ondernemers worden de administratieve lasten voor opdrachtgever en de ondernemers beperkt.

In het kader van het stimuleren van de lokale economie en het verminderen van de uitstoot van CO₂-gassen in verband met transport/tractie verdient het aanbeveling om voor lokale ondernemers te kiezen

als uit een marktverkenning blijkt dat het product of de dienst algemeen verkrijgbaar is op de markt. Indien in de lokale of regionale markt er meerdere aanbieders zijn, kan een onderhandse aanbesteding worden gehouden onder meerdere lokale of regionale aanbieders.

3. Beleid en ambities

Dit hoofdstuk bevat geen nieuw beleid en ambities maar beschrijft het bestaande beleid van de gemeenten aan de hand van beleidsnota's, convenanten en college-programma's.

3.1 Overzicht alle ondertekende convenanten/titels e.d. gemeente Boxtel

Algemeen:

Duurzaamheidsmeter

De lokale duurzaamheidsmeter wordt iedere vier jaar geactualiseerd in het jaar voorafgaand aan de gemeenteraadsverkiezingen. De laatste editie is ontwikkeld in 2013.

De lokale duurzaamheidsmeter is een instrument dat inzicht biedt in de ambities en initiatieven van gemeenten op het gebied van duurzame ontwikkeling.

De lokale duurzaamheidsmeter bestaat uit drie vragenlijsten, geënt op de drie dimensies van duurzame ontwikkeling: People, Planet en Profit.

Gemeenten kunnen de vragenlijsten online invullen, waarna de resultaten zichtbaar worden.

Voor Boxtel is de vragenlijst ingevuld door [naam medewerker].

Door [naam medewerker] is de vragenlijst voor Sint-Michielsgestel ingevuld.

<http://www.duurzaamheidsmeter.nl/archief/ldm2013/resultaten/2013/nl/profit/gemeente/Boxtel.html>.

Sociale werkvoorziening

Het college neemt het standpunt in betreffende de rol van WSD-groep bij de uitvoering van de Participatiewet.

Die rol, het zogenaamde transitiearrangement, geldt voor de jaren 2015 en 2016 (korte termijn). Voor de daaropvolgende jaren hebben de gemeenten ook een standpunt bepaald: Er is gekozen voor de zogenaamde 3D Ketensamenwerking, waarbij 3D staat voor 3 decentralisaties (Jeugd, zorg/WMO en Participatie).

Het transitiearrangement houdt het volgende in:

1. Het budget dat gemeenten ontvangen voor de zittende groep Wsw-ers zal één op één door betaald worden aan WSD.
2. WSD wordt voorzien van voldoende opdrachten vanuit de Gemeente waardoor er voldoende werkgelegenheid blijft bestaan voor de onderkant van de arbeidsmarkt.
3. De huidige inkoop producten in het kader van de WWB wordt gecontinueerd voor 2015 en 2016 en in verband met het bestaansrecht van de WSD.
4. De doelgroepen "instroom voormalige Wsw" en "instroom voormalige Wajong" worden aangemeld bij WSD om de vrijkomende vacatures op te vullen die ontstaan door het natuurlijk verloop bij de Wsw.
5. WSD zal belast worden met de uitvoering van Beschut Werken.
6. Het transitiearrangement voor 2015 en 2016 wordt aangegaan onder voorbehoud dat de financiering door het Rijk voldoende is, omdat nog niet alle budgetten of de samenstelling daarvan bekend zijn.

Fairtrade gemeente

De gemeenteraad heeft zich uitgesproken over de doelstelling om fairtrade-gemeente te zijn. Met Fairtrade Gemeente worden gemeente, bedrijven, winkels en horeca verbonden om duurzaamheid uit te stralen.

De gemeente ontvangt de titel wanneer de lokale gemeenschap voldoet aan zes campagnecriteria:

- er is een lokale werkgroep;
- de gemeente spreekt zich uit voor fairtrade en koop fairtrade producten. Fairtrade wordt gehanteerd in de bedrijfsvoering;
- in de plaatselijke winkels worden eerlijke producten verkocht. De plaatselijke horeca serveert fairtrade producten;
- maatschappelijke organisaties en bedrijven gebruiken fairtrade producten;
- er is aandacht in lokale media;
- er wordt bij evenementen fairtrade exposure gezocht;
- ondernemers onderscheiden zich door Maatschappelijk Verantwoord te Ondernemen.

Millennium gemeente (vertaald zich nu door in Global Goals)

Global Goals zijn zeventien 'Sustainable Development Goals' om de wereld tot een betere plek te maken in 2030. Dit initiatief van de Verenigde Naties in hun voorstel voor een nieuwe mondiale agenda.

Het eerste en belangrijkste doel is het beëindigen van extreme armoede. Verder zijn er doelen over gezondheid, onderwijs en schoon drinkwater, maar ook doelen over duurzame energie, minder ongelijkheid en het aanpakken van klimaatverandering.

De Global Goals gaan door waar de millenniumdoelen ophouden, maar zijn veel ambitieuzer.

Boxtel onderschrijft de Global Goals en wil een bijdrage leveren aan de uitvoering ervan.

Dit wil de gemeente doen door lokale initiatieven te ondersteunen en door hun eigen beleid, bijvoorbeeld op het gebied van duurzaam inkopen, kritisch tegen het licht te houden.

<https://www.oneworld.nl/global-goals/de-global-goals/wat-zijn-de-global-goals>.

Aardgasvrije wijken

Met meerdere gemeenten en andere partners spant de gemeente zich in om, op vrijwillige basis, ervaringen op te doen met het realiseren van aardgasvrije wijken. Het traject om ruimte te creëren in bestaande regelgeving is in gang gezet, maar zal op zijn vroegst in 2018 van kracht kunnen zijn.

Het college van Boxtel heeft deze Greendeal ondertekend.

Gemeenten die met experimenten aan de slag gaan, hebben:

- op basis van een warmtekoudekaart of andere gedegen onderbouwing één of meerdere wijken geselecteerd die in aanmerking komt om op (korte) termijn aardgasvrij (of aardgasarm) ingericht te worden;
- de stakeholders geïdentificeerd en betrokken in de selectie van wijken waarmee het proces zal moeten worden doorlopen om tot een haalbaar, betaalbaar en gedragen alternatief voor verwarming op aardgas te komen;
- de ondersteuning van het college verkregen om het beoogde experimenteerproces in gang te zetten.

<http://www.greendeals.nl/gd112-aardgasvrije-wijken/>.

Bijenconvenant

In samenwerking met het Waterschap de Dommel en Provincie Noord-Brabant en de stichting Food4Bees wordt de leefomgeving van bijen verbeterd. Bijen zijn belangrijk voor de biodiversiteit en leveren daarmee een bijdrage aan een duurzame omgeving.

<https://www.boxtel.nl/actueel/nieuws/nieuwsbericht/archive/2015/oktober/article/ondertekening-bijenconvenant-3732.html>.

Dementievriendelijke gemeente

De gemeente Boxtel en programmaraad Zorgvernieuwing Psychogeriatric/Zet hebben de handen ineen geslagen. Ze willen gezamenlijk een rustige omgeving creëren voor dementerenden en hun naasten. Hiermee wil de gemeente voorkomen dat partners, familie en mantelzorgers in een sociaal isolement terecht komen. Ook is het mogelijk om met het bijbehorende stappenplan ouderen zo lang mogelijk thuis te laten wonen.

<https://www.boxtel.nl/actueel/nieuws/nieuwsbericht/archive/2015/oktober/article/boxtel-wordt-dementievriendelijke-gemeente-3740.html>.

Brabant Woont Slim

De gemeenten Boxtel en Sint-Michiëlsgestel hebben beiden de BWSNoordoost-Brabant Deal ondertekend.

Hierin werken gemeenten, lokale energie initiatieven en bedrijven samen om woningeigenaren te verleiden en te begeleiden bij het treffen van energiebesparende maatregelen.

Boxtel stelt een lokaal plan op voor energiebesparing voor koopwoningen in samenwerking met lokale partners.

<https://www.boxtel.nl/actueel/nieuws/nieuwsbericht/archive/2016/article/brabant-woont-slim-acties-voor-energiebesparing-3968.html>.

Stroomversnelling

Stroomversnelling Brabant is een initiatief van de provincie Noord-Brabant, de vijf grote gemeenten (B5) en veel regio gemeenten, bouwers, adviseurs, kennisinstituten en opdrachtgevers. Gezamenlijk gaan deze partijen er voor zorgen dat in 2050 de Brabantse woningvoorraad energieneutraal is. Dat betekent dat in de komende 35 jaar maar liefst 800.000 woningen Nul op de Meter (NOM) worden gemaakt.

<http://stroomversnelling.nl/initiatief/brabant/> en <https://www.boxtel.nl/bestuur/college-van-b-en-w/besluitenlijsten-college-van-b-en-w/besluitenlijsten-college-2015/30-juni.html>.

Ergieneutraal 2030 i.p.v. 2040

De colleges hebben opdracht gegeven om een audit te laten uitvoeren voor de gemeenten Boxtel en Sint-Michiëlsgestel en voor de samenwerkingsorganisatie MijnGemeenteDichtbij die ertoe bij moet dragen dat de organisaties vanaf 2030 energieneutraal zullen zijn.

3.2 Overzicht relevante paragrafen uit Beleidsprogramma 2014 – 2018 Boxtel

Uittreksel uit Beleidsprogramma 2014 – 2018: 'Ruimte voor innovatie en vernieuwing'.

Sturen op waarden.

We zullen de bakens moeten verzetten om ons niveau van welvaart en welzijn te handhaven. En dat natuurlijk op een duurzame manier: dat streven mag niet ten koste gaan van mensen elders op deze aardbol en ook niet van toekomstige generaties. **Duurzaamheid** verdient een krachtige impuls in de komende periode. Niet alleen in ecologische zin, maar zeker ook in sociale en economische zin. Nu de overheidsfinanciën gesaneerd moeten worden, zullen we innovatief en creatief moeten zijn om het niveau van welvaart en welzijn te handhaven of zelfs te versterken. De nieuwe bestuursperiode zal meer dan ooit in het teken staan van nieuwe mogelijkheden en innovatieve concepten. Zo zal een energietransitie moeten plaatsvinden om de doelstellingen van 'Boxtel energieneutraal 2040' te halen.

We geloven dat de **verbinding van technologie en sociale kracht** daar in belangrijke mate aan kan bijdragen.

Op het **economisch domein** willen we een economisch aanvalsplan opstellen in nauw overleg met de ondernemers: innovatie, creativiteit, nieuwe markten en integratie van kwetsbare groepen vormen belangrijke aandachtspunten.

Juist ook omdat we niet precies weten wat ons te wachten staat en juist ook om ruimte te geven aan nieuwe maatschappelijke en ruimtelijke initiatieven, willen we het beleidsprogramma niet dichttimmeren. We willen op waarden sturen.

Aan de vertrouwde waarden:

- **Kwaliteit:** wordt de samenleving of de ruimtelijke inrichting beter van de beoogde verandering?
- **Duurzaamheid:** is de beoogde verandering niet alleen goed voor het 'hier' en 'nu', maar ook voor het 'daar' en 'straks'?
- **Sociaal beleid:** maakt de beoogde verandering mensen sterker en maakt het geen fundamentele inbreuk op de kwetsbare groepen in de samenleving?

...voegen we een aantal nieuwe waarden toe:

- **Innovatief en creatief:** worden bestaande problemen en knelpunten opgelost door een (totaal) andere kijk op de zaak of door de inzet van nieuwe technologie of een nieuwe werkwijze?
- **Vernieuwend:** iedere verandering is een kans op verbetering en maakt het mogelijk om toekomstgerichte maatregelen te nemen.

Voorstellen voor nieuw beleid worden op deze criteria beoordeeld. Maatschappelijke en ruimtelijke initiatieven die aan deze criteria voldoen worden zoveel mogelijk gefaciliteerd. We willen mensen en organisaties bij elkaar brengen: vitale coalities smeden en samenwerking bevorderen. We hebben daarbij het vizier op 2040 en beseffen dat we op weg naar een energieneutrale gemeente geen dag te verliezen hebben. We zullen nu daadkrachtig moeten handelen, om de toekomst van onze kinderen en kleinkinderen veilig te stellen.

De strategische visie.

Basis voor het beleidsprogramma is de strategische visie 'Boxtel 2020: duurzaam en dynamisch centrum in Het Groene Woud'. De strategische visie is op 14 juli 2009 unaniem door de raad vastgesteld en het nieuwe beleidsprogramma is een eerste aanzet om tot verdere uitvoering te komen. Inhoudelijk gezien hebben we gewerkt aan behoud en versterking van ruimtelijke kwaliteit, aan duurzaamheid, aan versterking van het fundament onder alle infrastructurele maatregelen, aan behoud van kwaliteit van de leefomgeving in wijken, kernen en buurten, aan kwaliteit van de dienstverlening, aan bescherming van kwetsbare groepen en aan een degelijke financiële basis.

Wij zijn van mening dat het belangrijk is om te blijven investeren in kwaliteit en duurzaamheid. Ook in moeilijke tijden. Het is nodig de krachten te bundelen, om zo goede resultaten te kunnen boeken en de doelen van de strategische visie dichterbij te brengen.

Overigens nemen we de suggestie over die bij de evaluatie van het beleidsprogramma 2010 – 2014 gedaan is, om een extra speerpunt op te nemen ten aanzien van het sociaal domein. In de komende jaren wordt dit ook een dominant thema en we vinden het belangrijk om dat tot uiting te laten komen bij de speerpunten. We stellen voor om het als volgt te formuleren: 'Boxtel voert een sociaal beleid dat sterk maakt en helpt indien nodig'.

We streven er naar voldoende voorwaarden te scheppen en verbindingen te leggen tussen (groepen van) burgers om te bevorderen dat iedereen op zijn of haar manier volwaardig kan deelnemen aan de samenleving. De meeste burgers kunnen dat op eigen kracht en zijn zelfredzaam. Kwetsbare groepen

kunnen dat soms niet en hebben de solidariteit en hulp nodig van de samenleving. Want ook zij hebben recht op een volwaardig bestaan. Het hebben van werk is een belangrijke voorwaarde voor deelname aan de samenleving: samen met onderwijs en ondernemers streven we naar een goede aansluiting van vraag en aanbod op de arbeidsmarkt.

We zijn er op gericht om bruggen te bouwen en sociale cohesie te bevorderen. Een sterke sociale structuur is een belangrijke voorwaarde om op harmonieuze wijze samen te leven. Een sterke sociale structuur kan voorkomen dat een tweedeling ontstaat tussen zwak en sterk, tussen arm en rijk, en tussen oud en jong. Mensen moeten elkaar kennen, om elkaar te helpen. Alles moet er op gericht zijn, om zelfredzaamheid te bevorderen. Als mensen het niet op eigen kracht redden, zullen we de helpende hand toesteken. De overheid treedt terug, maar blijft uiteindelijk fungeren als vangnet. Dit zevende speerpunt dient derhalve in samenhang gezien te worden met de andere zes speerpunten uit de strategische visie. Wij denken dat kwetsbare groepen gebaat zijn bij een krachtige samenleving. Een economie die goed draait zorgt er voor, dat kwetsbare groepen beter aan de bak komen. Dus zetten we in op vestiging van nieuwe bedrijvigheid en verbinding van het economische en het sociale domein. Een gemeenschap die evenwichtig is samengesteld heeft de kracht om kwetsbare groepen mee te trekken.

Speerpunten.

Op basis van de genoemde waarden gaan we aan de slag met de speerpunten die in de strategische visie genoemd zijn. De richting wordt aangeduid en in de uitwerking zullen we op waarden sturen. Om de strategische visie reliëf te geven, noemen we per speerpunt waar onze accenten liggen:

1. Boxtel blijft voorop met duurzaamheid:

- Het Groene Woud verder ontwikkelen, met nieuwe impulsen voor economie, leefbaarheid en biodiversiteit (natuur en landschap);
- Landschap van Allure uitvoeren, onder andere door uitvoering van het programma 'Kloppend hart';
- Het nieuwe initiatief 'Dommelvallei' ondersteunen en verder uitwerken;
- De Kleine Aarde uitbouwen, zodat het volwaardig deel uitmaakt van 'Boxtel Duurzame Campus';
- 'Boxtel Energie Neutraal in 2040' versnellen via bijvoorbeeld zonne-energie, windenergie en klimaatneutraal bouwen; dit in overleg met de lokale energiecoöperatie;
- Geen schaliegas, wel een impuls voor alternatieve energie.

3. Boxtel versterkt zijn positie als werkgelegenheidsgemeente:

- 'Greentech campus' ontwikkelen samen met provincie, regio, onderwijs en bedrijfsleven; onder meer door innovatie vanuit het principe 'afval is grondstof';
- Ruimte scheppen voor groei van de werkgelegenheid gerelateerd aan innovatie en duurzaamheid;
- Samen met het bedrijfsleven, een economisch aanvalsplan opstellen, zowel voor het Centrum, als voor de bedrijventerreinen;
- In het economisch aanvalsplan en via de werkgeversbenadering nadrukkelijk aandacht geven aan integratie en participatie van jongeren en kwetsbare groepen onder het motto 'iedereen doet mee';
- Samenwerking tussen ondernemers, onderwijs, overheid en overige partijen (de 4 O's) verbeteren met daarbij bijzondere aandacht voor samenwerking met het MBO (Sint Lucas, Helicon) en andere onderwijspartners;
- Parkmanagement en centrummanagement opnieuw vormgeven, waarbij de gemeente vooral faciliteert.

9. Infrastructuur:

- Verkeersbeleid uitvoeren op basis van Gemeentelijk Verkeer- en Vervoersplan (GVVP) en het besluit dat in november 2013 genomen is ten aanzien van de dubbele overweg en programma 'Hoogfrequent Spoor';
- In het verlengde daarvan: gewenste maatregelen in verkeersinfrastructuur in beeld brengen, inclusief aanleg van de verbindingsweg Ladonk – Kapelweg (VLK), voldoende capaciteit voor Keulsebaan en noord-zuid-as en voldoende dimensionering van de nieuwe fietstunnel;
- Vooruitlopend op uitvoering van deze maatregelen: onderzoek naar de mogelijkheid van regulering van het vrachtverkeer teneinde de leefbaarheid van Kalksheuvel te verbeteren;
- Fietsrouten netwerk versterken en knelpunten oplossen, mede door het uitvoeren van 'Boxtel bicycle';
- 'Doorgaand verkeer uit woonwijken weren' is uitgangspunt van beleid.

10. Financiën:

- Terughoudende ontwikkeling van OZB en lokale lastendruk: uitgangspunt is dat deze niet meer dan trendmatig worden verhoogd en dat burgers profijt hebben van een efficiëntere aanpak op het terrein van rioolrecht en afvalstoffen;
- Taakstellingen uit meerjarenbegroting realiseren; bezuinigingen kunnen leiden tot nieuwe verbindingen, tot creativiteit en tot vergroting van de vitaliteit van de samenleving;
- Het beleidsprogramma uitwerken in begrotingen, waarbij investeringen in 'people' en 'profit' niet ten koste gaan van 'planet';
- Eigentijdse (digitale) opzet van begroting, voortgangsrapportages en verantwoording, zodat we transparantie bevorderen; meer sturen op basis van indicatoren zoals vastgelegd in waarstaatjegemeente.nl.

3.3 Overzicht alle ondertekende convenanten/titels e.d. gemeente Sint-Michielsgestel

Algemeen:

De lokale duurzaamheidsmeter wordt iedere vier jaar geactualiseerd in het jaar voorafgaand aan de gemeenteraadsverkiezingen. De laatste editie is ontwikkeld in 2013.

De lokale duurzaamheidsmeter is een instrument dat inzicht in de ambities en initiatieven van gemeenten op het gebied van duurzame ontwikkeling.

De lokale duurzaamheidsmeter bestaat uit drie vragenlijsten, geënt op de drie dimensies van duurzame ontwikkeling: People, Planet en Profit.

Gemeenten kunnen de vragenlijsten online invullen, waarna de resultaten zichtbaar worden.

Door [naam medewerker] is de vragenlijst voor Sint-Michielsgestel ingevuld.

<http://www.duurzaamheidsmeter.nl/archief/ldm2013/resultaten/2013/nl/profit/gemeente/Sint-Michielsgestel.html>.

Fairtrade gemeente

De gemeente Sint-Michielsgestel is vanaf 2014 een Fairtrade gemeente. Met Fairtrade Gemeente worden gemeente, bedrijven, winkels en horeca verbonden om duurzaamheid uit te stralen.

De gemeente ontvangt de titel wanneer de lokale gemeenschap voldoet aan zes campagnecriteria:

- er is een lokale werkgroep;
- de gemeente spreekt zich uit voor fairtrade en koop fairtrade producten. Fairtrade wordt gehanteerd in de bedrijfsvoering;
- In de plaatselijke winkels worden eerlijke producten verkocht. De plaatselijke horeca serveert fairtrade producten;
- Maatschappelijke organisaties en bedrijven gebruiken fairtrade producten;
- er is aandacht in lokale media; er wordt bij evenementen fairtrade exposure gezocht;
- ondernemers onderscheiden zich door Maatschappelijk Verantwoord te Ondernemen.

Global Goals

Global Goals zijn zeventien 'Sustainable Development Goals' om de wereld tot een betere plek te maken in 2030. Dit initiatief van de Verenigde Naties in hun voorstel voor een nieuwe mondiale agenda. Deze zijn nog niet door de gemeente Sint-Michielsgestel vastgesteld, maar binnen het college is wel draagvlak om een aantal van deze goals vast te stellen. Door de Stichting Sint-Michielsgestel-Buk is global 4 goal (Kwaliteit van onderwijs) voorgesteld te ondersteunen.

Brabant Woont Slim

De gemeenten Boxtel en Sint-Michielsgestel hebben beiden de BWSNoordoost-Brabant Deal ondertekend.

Hierin werken gemeenten, lokale energie initiatieven en bedrijven samen om woningeigenaren te verleiden en te begeleiden bij het treffen van energiebesparende maatregelen.

Boxtel stelt een lokaal plan op voor energiebesparing voor koopwoningen in samenwerking met lokale partners.

<https://www.boxtel.nl/actueel/nieuws/nieuwsbericht/archive/2016/article/brabant-woont-slim-acties-voor-energiebesparing-3968.html>.

Stroomversnelling

Stroomversnelling Brabant is een initiatief van de provincie Noord-Brabant, de vijf grote gemeenten (B5) en veel regio gemeenten, bouwers, adviseurs, kennisinstituten en opdrachtgevers. Gezamenlijk gaan deze partijen er voor zorgen dat in 2050 de Brabantse woningvoorraad energieneutraal is. Dat betekent dat in de komende 35 jaar maar liefst 800.000 woningen Nul op de Meter (NOM) worden gemaakt.

<http://stroomversnelling.nl/initiatief/brabant/>.

3.4 Overzicht relevante opmerkingen in collegeprogramma Sint-Michielsgestel

Uittreksel uit Samen maken wij Sint-Michielsgestel Bestuursakkoord 2014 – 2018

1. Uitnodiging:

Dit bestuursakkoord is een open uitnodiging aan iedereen in onze gemeente om samen te werken aan vitale dorpen, een sociale en duurzame samenleving en een economisch krachtige regio.

2. Missie, visie, kernwaarden en werkwijze:

De gemeente stelt zich tot doel dat haar dorpen vitaal blijven. De gemeente voelt zich hiervoor verantwoordelijk, maar biedt tegelijkertijd bewoners en organisaties de ruimte om zelf hun omgeving te maken. De gemeente stelt zich hierbij op als een samenwerkingspartner. Bovendien heeft zij speciale aandacht voor veiligheid en zorg voor hen die dat nodig hebben.

Kernwaarden:

- verbindend;
- vertrouwen;
- ondernemend;
- omgevings sensitief;
- respectvol;
- resultaatgericht;
- transparant.

Totdat de raad anders beslist blijven geldende visie- en beleidsnota's en gemeentelijke regelgeving onverminderd van kracht.

Beleidsafspraken

b. Groene én duurzame gemeente

Wij continueren het duurzaamheidsbeleid van de afgelopen jaren en zo mogelijk intensiveren we dit. Daarbij sturen we op doelen in plaats van op projecten. We leggen nadrukkelijk de link tussen het duurzaamheidsbeleid en andere thema's, zoals mobiliteit, bouwen en economie.

Als gemeente willen we burgers, organisaties en ondernemers met groene en duurzame initiatieven maximaal faciliteren. Tarieven en leges worden waar mogelijk vergoed. De opbrengst van windmolens en andere energiebronnen moet mede ten goede komen aan de gemeenschap. We gaan de mogelijkheden na voor duurzaamheidsleningen.

d. Afvalbeleid

We gaan door met gescheiden inzameling van afval en waar mogelijk intensiveren we dit. Vlakglas en hout worden aan de gratis routes toegevoegd. Om het scheiden en recyclen van afval te optimaliseren kunnen de tarieven eventueel verder worden gedifferentieerd.

g. Bouwen voor de behoefte

Het beleid gericht op het bouwen voor de behoefte per dorp zetten we voort, zoals verwoord in de woonvisie. Dit bekent bijvoorbeeld dat we de eerste fase Beekveld in Berlicum mogelijk willen maken en voldoende levensloopbestendige- en starterswoningen in onze gemeente bouwen. De lokale en regionale woningmarktontwikkeling is leidend voor verdere bouwplannen. We hebben aandacht voor herontwikkelingslocaties. Woningbouw draagt bij aan het realiseren van maatschappelijke doelen, bijvoorbeeld door het instellen van een accommodatiefonds. Het college bevordert duurzaam bouwen. De effecten van rijksbeleid (het scheiden van wonen en zorg, sociale huur) op de woningbehoefte en -capaciteit worden bewaakt.

h. Integrale veiligheid

Bij verkeer staat veiligheid voorop, zoals in dorpscentra en bij scholen. Het hoofdfietsrouten netwerk wordt de komende jaren stapsgewijs gerealiseerd. Het aanvullende budget voor verkeersveiligheids- en fietsbeleid willen we hiervoor handhaven. Daar waar mogelijk is ons doel de OV-verbinding tussen de dorpen te verbeteren gelet op de gesignaleerde behoefte.

m. Sociale zaken, minima- en participatiebeleid

We zijn en blijven een sociale gemeente die via het minima-beleid inkomensondersteuning geeft aan diegenen die dat echt nodig hebben. We streven naar een bereik van 70%. WSD en Optimisd gaan actiever samenwerken in het kader van de Participatiewet. Jeugdwerkloosheid oplossen blijft een speerpunt. Van mensen met een uitkering mag een tegenprestatie worden verwacht; dit is maatwerk.

(NB. De intergemeentelijke Sociale Dienst Optimisd is per 1 januari 2017 opgeheven. MijnGemeente-Dichtbij, Team Participatie heeft de werkzaamheden overgenomen)

4. Inkoopinstrumenten

Voor het bereiken van de verschillende beleidsdoelen zijn diverse inkoopinstrumenten beschikbaar. In dit hoofdstuk worden deze inkoopinstrumenten beschreven per inkoopthema.

Als bijlage bij dit Actieplan is een productgroepenlijst opgenomen waarbij is aangegeven voor welke productgroepen welke inkoopinstrumenten beschikbaar zijn.

Het overzicht van instrumenten is aan wijziging onderhevig. Het speelveld van Maatschappelijk Verantwoord Inkopen verandert elke dag.

Binnenkort verschijnt er een ISO-norm (ISO 20400) over Maatschappelijk Verantwoord Inkopen. Deze ISO-norm zal ongetwijfeld consequenties hebben voor het gehele gebied van Maatschappelijk Verantwoord Inkopen. En dus niet in de laatste plaats ook op het gebied van de inkoopinstrumenten.

Beschrijving van de inkoopinstrumenten per inkoopthema:

- Internationale sociale voorwaarden;
- Social Return;
- Milieuvriendelijk inkopen (klimaat bewust inkopen);
- Biobases inkopen;
- Circulair inkopen;
- Innovatiegericht inkopen;
- Kansen voor het (lokale) MKB.

4.1 Internationale sociale voorwaarden

MVO-risicochecker

Voordat een inkoopprocedure wordt gestart op de verschillende risico-categoriën, wordt in de inkoopstrategie de MVO-risicochecker gebruikt om specifieke risico's te verkennen. Afhankelijk van de opdrachtwaarde zal worden beoordeeld of het proportioneel is om ISV toe te passen. Bij de voorbereiding van aanbestedingen in de risicocategoriën met een opdrachtwaarde van meer dan > € 100.000 zullen de gemeenten de MVO-risicochecker gebruiken.

De risicocategoriën zijn:

- Bedrijfskleding;
- Catering;
- Papier, afvoer vertrouwelijke informatiedragers en print- en drukwerk;
- Energie;
- Grondstoffenmanagement en afvalzorg;
- Kantoorartikelen en computersupplies;
- ICT werkomgeving;
- Datacenter;

- Dataverbindingen.

Handleiding ISV

Voor het voorbereiden en volgen van een aanbestedingsprocedure op deze risico-categorieën maakt de gemeente gebruik van de handleiding ISV van PIANOo Expertisecentrum Aanbesteden: <https://www.piano.nl/themas/maatschappelijk-verantwoord-inkopen-mvi-duurzaam-inkopen/mvi-thema-s/internationale-sociale-voorwaarden/aan-slag-met/fase>.

Contractvoorwaarde: Due-diligenceverklaring

Van leveranciers van goederen en diensten mag verwacht worden dat zij zich verdiepen in de keten van de door hen geleverde prestatie. Due diligence is het proces waardoor bedrijven aan kunnen geven hoe zij hun huidige en potentiële negatieve effecten kunnen identificeren, voorkomen of mitigeren en rekenschap daarover afleggen als een integraal onderdeel van de bedrijfs besluitvormings- en risicomanagementsystemen. Het gaat hierbij om een continu doorlopend proces van risicoanalyse, het nemen van de juiste maatregelen, het monitoren van de uitvoering daarvan en het communiceren hierover aan de stakeholders van het bedrijf.

In het bestek of de nota van eisen bij een aanbesteding in de risicocategorieën met een opdrachtwaarde groter dan € 100.000 zal het risico op schending van ISV worden benoemd en van de opdrachtnemer zal worden verwacht dat hij mensenrechten respecteert. De leverancier moet na gunning een plan van aanpak voor zijn due diligence maken voor het voorkomen of verkleinen van de risico's. Verder zal bij meerjarige opdrachten de verplichting worden opgelegd om jaarlijks hierover te rapporteren.

Fairtrade gemeente

De gemeenten zijn beiden Fairtrade gemeente. Dit zegt iets over het beleid dat de gemeenten willen uitstralen op het gebied van eerlijke handel. In een Fairtrade gemeente zorgen inwoners, winkeliers, bedrijven en de lokale overheid samen voor een klimaat van eerlijke handel. Boxtel en Sint-Michielsgestel bevinden zich in een gezelschap van bijna 80 gemeenten.

- 2 miljoen producenten, boeren en arbeiders in ontwikkelingslanden werken onder fairtrade condities;
- 6 miljoen mensen in ontwikkelingslanden profiteren (indirect) van fairtrade;
- 63% (en groeiende) van de Nederlandse huishoudens koopt fairtrade producten;
- 92% van alle fairtrade producten wordt verkocht via supermarkten;
- Meer dan 70% van alle fairtrade producten die in Nederland worden verkocht zijn bananen, koffie en cacao.

De organisatie MijnGemeenteDichtbij ondersteunt de visie van de gemeenten op het gebied van Fairtrade en houdt hier bij de inkoop van verbruiksgoederen rekening mee. Koffie, Thee, cacao en bananen dragen het Fairtrade keurmerk. Gezocht wordt naar mogelijkheden om de productengroep uit te breiden. Mogelijke uitbreidingen zijn: suiker.

4.2 Social return

Contractvoorwaarde

De gemeenten Boxtel en Sint-Michielsgestel onderschrijven het beleid zoals dat is vastgelegd in de kadernotitie Social Return 2.0 Arbeidsmarktregio Noordoost – Brabant.

Dit betekent dat de gemeenten de voorwaarden van SRoI bij hun aanbestedingen boven de Europese drempelbedragen in de vorm van een contracteis verplicht opnemen. De eis heeft betrekking op het percentage social return dat dat moet worden geleverd.

Voor aanbestedingen onder de Europese drempelbedragen wordt gezocht naar proportioneel te stellen eisen (maatwerkvoorschriften SRoI).

Pre statieladder Sociaal Ondernemen

De gemeenten Boxtel en Sint-Michielsgestel onderschrijven het beleid zoals dat is vastgelegd in de kadernotitie Social Return 2.0 Arbeidsmarktregio Noordoost – Brabant.

Dit betekent dat de gemeenten de voorwaarden van SRoI bij hun aanbestedingen boven de Europese drempelbedragen in de vorm van een contracteis verplicht opnemen.

Ondernemingen die tenminste op trede twee van de prestatieladder Sociaal Ondernemen staan, voldoen reeds aan de contracteis.

Voor aanbestedingen onder de Europese drempelbedragen wordt gezocht naar proportioneel te stellen eisen (maatwerkvoorschriften SRoI).

De gemeenten gaan zich inspannen om zelf op trede 2 van de Prestatieladder Sociaal Ondernemen te komen en daarnaast zullen zij zich inspannen om lokale bedrijven te stimuleren om eveneens een PSO-certificaat te behalen. Er wordt gedacht aan een systeem waarbij lokale bedrijven in aanmerking kunnen

komen voor vouchers die gebruikt kunnen worden om de eerste kosten van het aanvragen van een certificaat met zich mee kunnen brengen.

Adviespunt Social Return WSD

Het adviespunt Social Return van de WSD kan opdrachtgevers en inschrijvers/opdrachtnemers adviseren over de paragraaf SRol in een aanbesteding. Het adviespunt heeft kennis en ervaring op het gebied van SRol.

Het adviespunt biedt aan de inschrijver/opdrachtnemer ondersteuning bij de uitvoering van de Social Return opdracht en kan helpen om dit concreet in te vullen.

Inbesteden

De gemeenten Boxtel en Sint-Michielsgestel zijn deelnemer in de gemeenschappelijke regeling WSD. Daarmee hebben zij een financieel en economisch belang bij voldoende werk voor de personen die behoren tot de doelgroep van de Participatiewet.

Voorafgaand aan iedere aanbesteding wordt onderzocht of de opdracht kan worden inbesteed bij WSD. Daarbij moet aan de volgende voorwaarden worden voldaan:

- Er wordt geen concessie gedaan aan de kwaliteit van de te leveren diensten of producten;
- De te betalen prijs moet marktconform zijn.
 - De aangeboden open begroting van de WSD wordt getoetst aan, uit een marktanalyse, beschikbare kengetallen;
 - Door toetsing van de aanbidding door een in- of externe deskundige die van de toetsing een schriftelijk verslag doet;
 - Door de aanbidding te vergelijken met ervaringscijfers van elders;
 - Door de aangeboden begroting van de WSD op de elementen, materiaalkosten, loonkosten, machinekosten, reiskosten, overheadkosten en dergelijke te toetsen aan de eigen (vooropgestelde) begroting.

4.3 Milieuvriendelijk inkopen (Klimaatneutraal)

De gemeenten onderkennen een voorbeeldfunctie in het maatschappelijk verkeer. De gemeenten streven naar 100% duurzaam inkopen.

Marktanalyse

Bij de product- en marktanalyse inventariseert de gemeente de mogelijkheden van de markt om leveringen, diensten en werken zo duurzaam mogelijk aan te bieden.

Op het digitaal platform van Pianoo zijn voorbeelden van producten opgenomen.

Met name op het gebied van Grond- Weg- en Waterbouwwerken maken de gemeenten al gebruik van de mogelijkheden die in modelbestekken zijn opgenomen om zo duurzaam mogelijk, conform de Green Deal Duurzaam GWW, aan te besteden.

Inkoop 100% duurzaam opgewekte stroom

De gemeenten kopen 100% hernieuwbare energie van Nederlandse oorsprong in.

De per 1 januari 2017 geleverde elektriciteit bestaat voor 100% uit duurzame, in Brabant geproduceerde stroom.

CO2 compensatie

Het gas dat door de organisaties wordt verbruikt, wordt zogenaamd bosgecompenseerd.

De uitstoot van CO2 door tractiemiddelen van de organisaties wordt gecompenseerd via Climate Neutral Group.

Gunningscriterium besparing CO2

De mogelijkheden om het selectie- of het gunningscriterium besparing CO2 in aanbestedingsprocedures mee te nemen, wordt in 2017 nader onderzocht en als pilot ingezet bij aanbestedingen die zich daarvoor lenen. Hierbij wordt gedacht aan productgroepen: leerlingenvervoer, doelgroepenvervoer en ICT.

Aankoop LED verlichting

Door de wijziging van de verlichtingsbronnen (LED en adaptief) in gebouwen en in het openbaar gebied wordt het energiegebruik verminderd en daarmee de CO2 uitstoot.

Duurzaam groen inkopen

Kijk op Pianoo.

4.4 Biobased inkopen

Minimum gunningseisen

De markt kan worden aangespoord om biobased producten te leveren door bijvoorbeeld minimeisen te stellen over het aandeel biobased producten of hulpstoffen.

Gunningscriteria

Verder is het mogelijk om als gunningscriterium op te nemen dat biobased producten goed kunnen scoren vanwege lagere levensduurkosten, lagere CO₂-emissie of een goede biobased afbreekbaarheid. Zodoende krijgen biobased alternatieven een kans.

In het Inspiratieboek 20 showcases biobased inkopen zijn 20 voorbeelden van biobased inkopen op een rij gezet: <https://www.pianoo.nl/sites/default/files/documents/documents/inspiratieboek20showcasesbiobasedinkopen-september2016.pdf>.

Deze voorbeelden hebben betrekking op en zijn inspiratie voor Grond-, weg- en waterbouw en voor duurzame bedrijfsvoering.

Bedrijfsvoering

In onze organisatie worden jaarlijks ongeveer 350.000 koffiebekers verbruikt (Boxtel: gemeentehuis, werf en Ursula: 176.000; Sint-Michielsgestel: gemeentehuis en werf: 170.000). Deze koffiebekers zijn gemaakt van een mix van hout en gerecycled materiaal met FSC certificaat code: FSC c017135. Om dit keurmerk te mogen voeren moeten alle schakels in de productie gecertificeerd zijn (van het verantwoord beheerde bos, de pulp- en papierfabriek, de papiergroothandel tot en met de drukkerij).

Momenteel wordt onderzocht of de leverancier van de koffiebekers mogelijkheden heeft om volledig biobased koffiebekers te leveren. Binnen het bestaande leveringscontract zijn hiervoor wel mogelijkheden.

4.5 Circulair inkopen

Bij circulair inkopen wordt het inkoopinstrument ingezet om productie en (her)gebruik van producten en diensten te stimuleren en daarmee de transitie naar een circulaire economie te bevorderen. Verspilling van grondstoffen wordt tegengegaan door het hergebruik van producten en materialen te maximaliseren en waarde-vernietiging te minimaliseren. Het circulair inkopen omvat de hele economie: van het moment van het winnen van de grondstoffen tot het moment waarop de grondstof weer wordt hergebruikt.

Stel en beantwoord de vraag: is aanschaf of vervanging noodzakelijk?

De eerste vraag die bij een inkooptraject gesteld moet worden is, of er een reële noodzaak bestaat om over te gaan tot aanschaf of vervanging. Met andere woorden: laat niet de economische maar de technische vervangingswaarde bepalend zijn voor aanschaf en vervanging. Hierbij moet wel het uitgangspunt zijn dat de veilige en ononderbroken inzet min of meer gegarandeerd is.

Er worden daarnaast onder andere voorwaarden gesteld aan de ingezette grondstoffen, modulair ontwerp, maatregelen om de levensduur van producten te verlengen en aan het zeker stellen van hoogwaardig hergebruik.

De essentie van circulair inkopen is dat de inkoopende partij borgt dat de producent of verwerkende partij de producten, onderdelen of grondstoffen aan het einde van de levensduur of de gebruiksfase, met behoud van zoveel mogelijk waarde weer in een nieuwe cyclus zal inzetten.

Wegwijzer circulair inkopen

De Wegwijzer Circulair Inkopen van MVO Nederland helpt om circulariteit te integreren in het inkoop- en aanbestedingsproces.

Bepaal de uitvraag

Er zal binnen de organisatie voldoende draagvlak aanwezig moeten zijn om de uitvraag zodanig te doen dat de hoogst mogelijke waarden ná de gebruiksfase kan worden gerealiseerd.

Circulair inkopen zal daarom worden ingebed in het nieuw op te stellen inkoop- en aanbestedingsbeleid.

Marktverkenning

Met een goede marktverkenning kan inzicht verkregen worden in de circulaire producten en diensten die er op de markt te koop zijn. Het formulier Marktverkenning wordt hierop aangepast.

Uit een vragenlijst van MVO-Nederland kunnen vragen worden overgenomen die bij een marktconsultatie kunnen worden gesteld aan de markt. (<http://mvonederland.nl/sites/default/files/media/Vragenlijst%20marktconsultatie.pdf>).

Vragen die aan de markt gesteld kunnen worden, zijn:

- Wat is de stand van zaken van circulaire toepassingen binnen uw branche en binnen uw onderneming? Wat is uw visie op de effecten hiervan binnen uw branche?
- In het verlengde van de vorige vraag: kunt u een beeld geven van de wijze waarop u een bijdrage levert aan de circulaire economie met:
 - Productontwikkeling en –ontwerp;
 - Productie van het product;
 - Het verlengen van de levensduur / gebruiksduur van het product;
 - Het zo hoogwaardig mogelijk hergebruik van de aanbidding.
- Een uitgangspunt van de circulaire economie is dat producten na hun eerste gebruiksfase een restwaarde hebben vanwege hergebruik van het product en/of de gebruikte componenten of materialen. Welke mogelijkheden ziet u om deze restwaarde (deels) ten goede te laten komen aan de gebruiker?
- Welke contractvormen kunt u bieden om circulaire modellen toe te passen in ons inkoopproject? Heeft u hier voorbeelden van?
- Heeft u suggesties hoe wij de specificaties kunnen formuleren in deze aanbesteden of dit inkooptraject om tot een zo circulair mogelijke aanbidding uit te komen?
- Heeft u suggesties welke beoordelingscriteria wij moeten hanteren om objectief uw circulaire aanbidding met die van anderen te kunnen vergelijken en beoordelen? (Hoe voorkomen we dat we appels met peren vergelijken)?
- Welke risico's ziet u en hoe gaat u daarmee om? Welke financiële en/of juridische risico's wilt u of kunt u lopen en hoe groot mogen die zijn?

4.6 Innovatief inkopen

Beware

De gemeenten en MijnGemeenteDichtbij willen het lidmaatschap aan de coöperatie Beware continueren en op die wijze een bijdrage leveren aan innovatieve inkoop.

Marktverkenning

De innovatiekoffer helpt bij inkoop van innovatie. De koffer heeft drie pijlers: instrumenten, cases en trajecten. De instrumenten beschrijven stap voor stap verschillende manieren waarmee innovatief kan worden ingekocht. www.innovatiekoffer.nl.

Bij het maken van een inkoopanalyse wordt het gebruik van de innovatiekoffer geadviseerd. Het formulier Inkoopanalyse zal hierop worden aangepast.

Handreiking BVOR

Voor het duurzaam en innovatief inkopen van Groenafval en gras heeft de Branchevereniging voor Organisch Reststoffen een handreiking geschreven om de verwerking van groenafval en gras innovatief aan te besteden. <https://www.pianoo.nl/sites/default/files/documents/documents/handreikinginnovatiefaanbestedenvangroenafvalengras-april2017.pdf>.

Deze handreiking zal worden gebruikt bij de voorbereiding van aanbestedingen op dit terrein.

4.7 Kansen voor het (lokale) Midden- en Kleinbedrijf

Marktverkenning

Om lokale ondernemers de gelegenheid te geven om via onderhandse aanbesteding opdrachten van de gemeenten te verwerven, zal in de marktverkenning voorafgaand aan een aanbesteding nadrukkelijk worden onderzocht of er voldoende lokale aanbieders zijn.

Betrek het MKB bij de marktverkenning waarbij wordt gevraagd om mee te denken over de beste Prijs Kwaliteit Verhouding (PKV=voorheen EMVI).

Opstellen longlist lokale/regionale aanbieders

Marktplaats of longlist lokale / regionale aanbieders?

Ken uw MKB

Zorg voor een goede relatie met het MKB en vraag het MKB om zich vooral ook goed te profileren en presenteren bij de gemeente. (onbekend maakt onbemind).

In de organisatie is een bedrijfscontactfunctionaris werkzaam wiens opdracht het is om de contacten met het bedrijfsleven op te bouwen en te onderhouden. Door middel van contactdagen en voorlichtingsbijeenkomsten zal het lokale MKB op de hoogte worden gesteld van het aanbestedingsbeleid.

Aan het lokale MKB zal worden duidelijk gemaakt dat de gemeente op grond van de Aanbestedingswet 2012 verplicht wordt om de Europese aanbestedingen elektronisch aan te besteden. Nationaal Openbare en onderhandse aanbestedingen worden met ingang van 2018 ook via TenderNed afgehandeld. De gemeenten kiezen voor elektronische aanbesteding via het digitale platform TenderNed.

TenderNed
Marktplaats
voor aanbestedingen